

**T.C.
MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
SINIF ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI**

**SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ AKADEMİK
ÖZ-YETERLİKLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN
İNCELENMESİ**

GÖZDE ÇAVA KURU

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**OCAK, 2018
MUĞLA**

T.C.
MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
SINIF ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ AKADEMİK ÖZ-
YETERLİKLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN
İNCELENMESİ

GÖZDE ÇAVA KURU

Eğitim Bilimleri Enstitüsünde

“Yüksek Lisans”

Diploması Verilmesi İçin Kabul Edilen Tezdir.

Tezin Sözlü Savunma Tarihi: 29.01.2018

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Süleyman CAN

Jüri Üyesi: Doç. Dr. Sabri SİDEKLİ

Jüri Üyesi: Yrd. Doç. Dr. Osman DALAMAN

Enstitü Müdürü: Prof. Dr. Ayşe Rezan ÇEÇEN EROĞUL

OCAK, 2018

TUTANAK

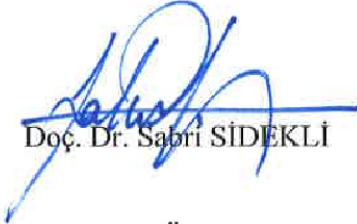
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nün 12.01.2018 tarih ve 224/16 sayılı toplantısında oluşturulan jüri, Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliği'nin (24/6 veya ~~38/7~~) maddesine göre, İlköğretim Anabilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Gözde ÇAVA KURU'nun "Sınıf Öğretmeni Adaylarının Akademik Öz-Yeterliklerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi" başlıklı tezini incelemiş ve aday 29/01/2018 tarihinde saat 11:00'da jüri önünde tez savunmasına alınmıştır.

Adayın kişisel çalışmaya dayanan tezini savunmasından sonra 60. dakikalık süre içinde gerek tez konusu, gerekse tezin dayanağı olan anabilim dallarından sorulan sorulara verdiği cevaplar değerlendirilerek tezin **kabul** edildiğine oybirliği ile karar verilmiştir.

Doç. Dr. Süleyman CAN

Tez Danışmanı

Doç. Dr. Sabri SİDEKLİ

Üye

Yrd. Doç. Dr. Osman DALAMAN

Üye

ETİK BEYANI

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Tez Yazım Kılavuzuna uygun olarak hazırlanan “Sınıf Öğretmeni Adaylarının Akademik Öz-Yeterliklerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi” başlıklı Yüksek Lisans tez çalışmasında;

- Tez içinde sunulan veriler, bilgiler ve dokümanların akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde edildiğini,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçların bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunulduğunu,
- Tez çalışmasında yararlanılan eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterildiğini,
- Kullanılan verilerde ve ortaya çıkan sonuçlarda herhangi bir değişiklik yapılmadığını,
- Bu tezde sunulan çalışmanın özgün olduğunu,

bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim. 29/01/2018

Gözde ÇAVA KURU

Bu tezde kullanılan ve başka kaynaktan yapılan bildirişlerin, çizelge, şekil ve fotoğrafların kaynak gösterilmeden kullanımı, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'ndaki hükümlere tabidir.

ÖZET

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ AKADEMİK ÖZ-YETERLİKLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Gözde ÇAVA KURU

Yüksek Lisans Tezi, Temel Eğitim Ana Bilim Dalı/Sınıf Eğitimi Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Süleyman CAN

Ocak 2018, 68 sayfa

Eğitim-öğretim faaliyetlerini etkin bir şekilde planlaması, uygulaması, karşılaştığı problemlerle mücadele etme çabası, eleştirel düşünme becerisi sınıf öğretmen adaylarının akademik öz-yeterlik inancına bağlıdır. Bundan dolayı öğretmen adaylarının akademik öz-yeterliklerinin artırılmasına yönelik çalışmalar önem taşımaktadır. Bu bağlamda araştırmanın amacı Türkiye'deki Sınıf Öğretmeni adaylarının akademik öz-yeterlik durumlarını çeşitli değişkenlere göre belirlemektir. Araştırma tarama modelinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın evrenini Türkiye İstatistik Kurumunun (TÜİK) Türkiye İstatistik Bölge Birimleri sınıflandırmasında tespit edilen bölgelerde yer alan ve bu bölgelerden belirlenen devlet üniversitelerinde yer alan Eğitim Fakültesi Sınıf Eğitimi Anabilim Dalında öğrenim görmekte olan 4. sınıf öğretmen adayları oluştururken, örneklemini ise basit seçkisiz örnekleme yöntemi ile belirlenen 22 üniversiteden 1298 sınıf öğretmeni adayı oluşturmaktadır. Araştırmada Owen ve Froman (1988) tarafından geliştirilen Ekici (2012) tarafından Türkçeye uyarlanan 33 maddelik "Akademik Öz-Yeterlik Ölçeği" kullanılmıştır. Verilerin analizinde yüzde, frekans ve ortalama; değişkenlere göre akademik öz-yeterlikleri arasında anlamlı farkın olup olmadığını bulmak için t-Testi, One Way ANOVA; tek yönlü varyans analizinde farklılaşmayı belirlemek amacıyla Scheffe Testi kullanılmıştır.

Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre;

Sınıf öğretmeni adaylarının akademik öz-yeterlik ortalamaları 3.19'dır 'Orta' düzeyde akademik öz-yeterliğe sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Sınıf öğretmeni adaylarının akademik öz-yeterlik alt boyutlarının 'Orta' düzeyde olduğu belirlenmiştir.

Sınıf öğretmeni adaylarının akademik not ortalama değişkenine göre akademik öz-yeterlik düzeylerinde ve alt boyutlarında anlamlı bir farklılaşmanın olduğu tespit edilmiştir.

Sınıf öğretmeni adaylarının cinsiyet değişkenine göre akademik öz-yeterlik düzeylerinde, bilişsel uygulamalar boyutunda, teknik beceriler boyutunda anlamlı farklılık bulunmuştur. Bu anlamlı farklılığın kadın sınıf öğretmeni adaylarının lehine olduğu tespit edilmiştir.

Sınıf öğretmeni adaylarının ailelerin yaşadığı bölge değişkenine göre akademik öz-yeterlik düzeylerinde, bilişsel uygulamalar boyutunda, teknik beceriler boyutunda anlamlı farklılık belirlenmiştir.

Sınıf öğretmeni adaylarının anne eğitim durumu değişkenine göre akademik öz-yeterlik düzeylerinde anlamlı farklılaşma tespit edilmemiştir. Akademik öz-yeterliğin teknik beceriler boyutunda anlamlı farklılaşma bulunmuştur.

Sınıf öğretmen adaylarının akademik öz-yeterlik düzeylerinin baba eğitim durumu değişkenine göre anlamlı farklılık taşınmadığı tespit edilmiştir.

Sınıf öğretmen adaylarının akademik öz-yeterlik düzeylerinin ailenin sosyo-ekonomik düzeyi değişkenine göre anlamlı farklılık taşınmadığı tespit edilmiştir.

Sınıf öğretmeni adaylarının lisans aldığı bölümden memnun olma durumu değişkenine göre akademik öz-yeterlik düzeylerinde ve alt boyutlarında anlamlı bir farklılaşma olduğu görülmüştür.

Sınıf öğretmeni adaylarının ikna etme becerisi değişkenine göre akademik öz-yeterlik düzeylerinde ve alt boyutlarında anlamlı bir farklılaşma bulunmuştur.

Bu bağlamda geleceğimize yön verecek olan öğretmen adaylarının alan bilgisiyle birlikte her yönden çok iyi donanmış, yeni fikirlere ve gelişmelere açık bir yapısının olması gerekir. Bu görev ve sorumlulukları yerine getirebilmesi için öğretmen adaylarının yüksek öz-yeterlik inancına sahip olması beklenir. Bu yüzden öğretmenlerin akademik öz-yeterliğini artırıcı çalışmalara sıkça yer verilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Sınıf öğretmeni adayı, öğretmen adayı, akademik öz-yeterlik, öz-yeterlik

ABSTRACT

INVESTIGATION OF PRE-SERVICE CLASSROOM TEACHERS' ACADEMIC SELF-EFFICACY IN TERMS OF DIFFERENT VARIABLES

Gözde ÇAVA KURU

Master's Thesis, Basic Education Program, Classroom Education Department

Thesis Advisor: Assoc. Prof. Süleyman CAN

January 2018, 68 page

Effective planning and implementation of educational-instructional activities by pre-service classroom teachers, the effort they invest to solve the problems they encounter and their critical thinking skills; all depend on academic self-efficacy beliefs of pre-service classroom teachers. Thus, research focusing on the ways of enhancing the academic self-efficacy of pre-service teachers is of great importance. In this regard, the purpose of the current study is to determine the pre-service classroom teachers' academic self-efficacy depending on different variables. The study employed the survey model. The universe of the study is comprised of 4th year students attending the classroom teacher education departments of the education faculties in the state universities selected from the regions determined by the Statistical Regional Units of the Turkish Statistical Institute (TÜİK) and the sampling consists of a total of 1298 pre-service classroom teachers from 22 universities selected by using the simple random sampling method. In the current study, the 33-item "Academic Self-efficacy Scale" developed by Owen and Froman (1988) and adapted to Turkish by Ekici (2012) was used to collect data. In the analysis of the collected data, percentages, frequencies and means were calculated; t-test and One Way ANOVA were run to determine whether the participants' self-efficacy varies significantly depending on the variables and Sheffe Test was used to determine the differentiation in one-way variance analysis.

The analyses revealed the following results;

The pre-service classroom teachers' mean academic self-efficacy is 3.19; that is, they have a medium level academic self-efficacy. The pre-service teachers' sub-dimensions of the self-efficacy were also found to be at the medium level.

The pre-service teachers' academic self-efficacy and its sub-dimensions were found to be varying significantly depending on the variable of grade point average.

Depending on the variable of gender, significant differences were found in their academic self-efficacy levels and the sub-dimensions of cognitive applications and technical skills. These significant differences are in favor of female pre-service teachers.

The pre-service teachers' self-efficacy levels and the sub-dimensions of cognitive applications and technical skills were found to be varying significantly depending on the family's place of residence.

The pre-service teachers' self-efficacy levels were found to be varying significantly depending on the variable of mother's education status. No significant difference was found for the sub-dimension of technical skills.

The pre-service teachers' self-efficacy levels were found to be not varying significantly depending on the variable of father's education status.

The pre-service teachers' self-efficacy levels were found to be not varying significantly depending on the family's socio-economic status.

Depending on the pre-service teachers' level of satisfaction with the department they are attending, the pre-service teachers' self-efficacy levels and its sub-dimensions vary significantly.

The pre-service teachers' self-efficacy levels and the sub-dimensions of self-efficacy were found to be varying significantly depending on the variable of the pre-service teachers' persuasion skill.

Pre-service teachers who will give direction to our future are expected to have a good content knowledge, to be well qualified and open to new ideas and developments. For them to fulfill these duties and responsibilities, they need to have high self-efficacy beliefs. Therefore, activities to enhance academic self-efficacy should be frequently included in teacher training programs.

Key words: Pre-service classroom teacher, pre-service teacher, academic self-efficacy, self-efficacy

ÖNSÖZ

Milletlerin çağdaş medeniyet seviyesine ulaşmasında eğitim en önemli etkidir. Eğitim kişinin çevresiyle uyum kurması, onu anlamlandırması, kendi becerilerini en üst seviyeye çıkarıp onu etkin bir biçimde kullanabilmesi için gerekli bilgilerin tümünü içeren uzun bir süreçtir. Bu süreci etkili bir biçimde kullanılmasında en büyük görev öğretmenlerimize düşmektedir. Öğretmenlerimizin bu görev ve sorumlulukları en iyi, en doğru şekilde yerine getirebilmesi için yüksek akademik öz-yeterlik inancına sahip olması gerekir. Bu amaç doğrultusunda sınıf öğretmeni adaylarının akademik öz-yeterlik inançları belirtilen değişkenler doğrultusunda değerlendirilip yorumlanmıştır.

Bu tez Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi'nce (BAP) 16/168 proje koduyla desteklenmiştir. Destekleri için en içten teşekkürlerimi sunuyorum. Ayrıca araştırmanın her aşamasında yanımda olan, desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen, fikirleriyle bana yol gösteren, kişisel özellikleriyle de örnek aldığım, büyük destek gördüğüm Değerli Hocam ve Danışmanım Doç. Dr. Süleyman CAN'a sonsuz teşekkür ederim.

Araştırmam boyunca her zaman yardımını gördüğüm, desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen değerli hocalarım; Arş. Gör. Halil ÇOKÇALIŞKAN, Arş. Gör. Alper YORULMAZ'a sonsuz teşekkür ederim. Türkçeye uyarlanan "Akademik Öz-Yeterlik Ölçeği"ni kullanmama izin veren Gülay EKİCİ'ye, sonsuz saygılarımla çok teşekkür ederim.

Çalışmalarında her zaman yanımda olan desteklerini esirgemeyen sevgili annem Gülfer ÇAVA'ya, sevgili babam Osman ÇAVA'ya, kız kardeşim Gizem ÇAVA'ya ve sevgili eşim Cihan KURU'ya teşekkür ederim. Tezi hazırlama sürecinde yoğun ve stresli dönemimde her zaman desteğini gördüğüm arkadaşım Seher KÜÇÜKMARAŞ'a sonsuz teşekkür ederim.

Gözde ÇAVA KURU

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET	v
ABSTRACT.....	vii
ÖNSÖZ	viix
TABLolar DİZİNİ.....	xiii
EKLER DİZİNİ	xv

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. Problem Durumu.....	2
1.2. Problem Cümlesi.....	2
1.3. Araştırmanın Amacı	4
1.4. Araştırmanın Önemi.....	4
1.5. Varsayımlar	5
1.6. Sınırlılıklar	5
1.7. Tanımlar	6

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Öz-Yeterlik Kavramı.....	7
2.2. Öz Yeterlik İnancının Kaynakları	8
2.2.1. Bireyin Yaşantıları.....	8
2.2.2. Dolaylı Yaşantılar.....	8
2.2.3. Sözel İkna	9
2.2.4. Psikolojik Deneyimler	9
2.3. Öğretmenlerin Öz-Yeterlik İnançları	9
2.4. Akademik Öz-Yeterlik	10
2.5. Akademik Öz-Yeterliğin Özellikleri.....	11
2.6. Akademik Öz-Yeterliği Etkileyen Faktörler	11
2.6.1. Bireysel Kaynaklı Değişkenler.....	12

2.6.2. Çevresel Kaynaklı Değişkenler	14
2.7. İlgili Araştırmalar	15
2.7.1. Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar	15
2.7.2. Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar	18

BÖLÜM III YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli	21
3.2. Evren ve Örneklem	22
3.3. Veri Toplama Araçları	27
3.3.1. Akademik Öz-Yeterlik Ölçeği.....	27
3.3.2. Kişisel Bilgi Formu	28
3.4. Verilerin Analizi.....	28

BÖLÜM IV BULGULAR

4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	31
4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	33
4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular	34
4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular	35
4.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	38
4.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular	38
4.7. Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	40
4.8. Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	41

BÖLÜM V TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Tartışma ve Sonuçlar.....	44
5.1.1. Birinci Alt Problemin Bulgularına İlişkin Tartışma ve Sonuçlar	44
5.1.2. İkinci Alt Problemin Bulgularına İlişkin Tartışma ve Sonuçlar.....	47
5.1.3. Üçüncü Alt Problemin Bulgularına İlişkin Tartışma ve Sonuçlar.....	48
5.1.4. Dördüncü Alt Problemin Bulgularına İlişkin Tartışma ve Sonuçlar	49

5.1.5. Beşinci Alt Problemin Bulgularına İlişkin Tartışma ve Sonuçlar	49
5.1.6. Altıncı Alt Problemin Bulgularına İlişkin Tartışma ve Sonuçlar	49
5.1.7. Yedinci Alt Problemin Bulgularına İlişkin Tartışma ve Sonuçlar	50
5.1.8. Sekizinci Alt Problemin Bulgularına İlişkin Tartışma ve Sonuçlar	51
5.2. Öneriler	52
KAYNAKÇA.....	55
EKLER.....	64
ÖZGEÇMİŞ	67

TABLolar DİZİNİ

Tablo 3.1. Araştırmanın Örneklemini Oluşturan Üniversiteler ve Sınıf Öğretmen Adayların Sayıları	22
Tablo 3.2. Araştırmaya Katılan Sınıf Öğretmeni Adaylarının Cinsiyete Göre Dağılımı	23
Tablo 3.3. Araştırmaya Katılan Sınıf Öğretmeni Adaylarının Akademik Not Ortalamasına Göre Dağılımı	23
Tablo 3.4. Araştırmaya Katılan Sınıf Öğretmeni Adaylarının Ailelerin Yaşadığı Bölgeye Göre Dağılımı	24
Tablo 3.5. Araştırmaya Katılan Sınıf Öğretmeni Adaylarının Anne Eğitim Durumuna Göre Dağılımı	24
Tablo 3.6. Araştırmaya Katılan Sınıf Öğretmeni Adaylarının BabaEğitim Durumuna Göre Dağılımı	25
Tablo 3.7. Araştırmaya Katılan Sınıf Öğretmeni Adaylarının Ailenin Sosyo-Ekonomik Düzeyine Göre Dağılımı	26
Tablo 3.8. Araştırmaya Katılan Sınıf Öğretmeni Adaylarının Lisans Eğitimi Aldığı Bölümden Memnun Olma Durumuna Göre Dağılımı	26
Tablo 3.9. Araştırmaya Katılan Sınıf Öğretmeni Adaylarının İkna Etme Becerisine Göre Dağılımı	27
Tablo 3.10. Akademik Öz-yeterlik Ölçeğinin Güvenirlik Katsayısı ve Örnek Maddeler	28
Tablo 4.1. Ölçeğe ilişkin ortalama, standart sapma ve standart hata değerleri	30
Tablo 4.2. Akademik Öz-yeterlik Ölçeği Puanlarının Akademik Not Ortalama Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	31
Tablo 4.3. Sınıf Öğretmeni Adaylarının Akademik Öz-yeterlik Ölçeği Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	33
Tablo 4.4. Akademik Öz-yeterlik Ölçeği Puanlarının Ailerin Yaşadığı Bölge Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	33
Tablo 4.5. Akademik Öz-yeterlik Ölçeği Puanlarının Anne Eğitim Durumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	34
Tablo 4.6. Akademik Öz-yeterlik Ölçeği Puanlarının Baba Eğitim Durumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	38

Tablo 4.7. Akademik Öz-yeterlik Ölçeği Puanlarının Sınıf Öğretmeni Adaylarının Ailenin Sosyo-Ekonomik Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçlar..... 39

Tablo 4.8. Akademik Öz-yeterlik Ölçeği Puanlarının Bölümünden Memnun Olma Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....40

Tablo 4.9. Akademik Öz-yeterlik Ölçeği Puanlarının İkna Etme Becerisi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....42

EKLER DİZİNİ

Ek 1: Veri Toplama Araçları.....	64
----------------------------------	----

BÖLÜM I

GİRİŞ

Eğitim insanoğlunun öğrenme yeteneğinin oluşması ile başlayıp yaşamı boyunca da devam eden uzun soluklu bir süreçtir. Bireylerin kendini geliştirip ilerlemesini sağlayarak milletlerin muasır medeniyet seviyesine ulaşmasında en temel etkidir (Kaya, 1989). Eğitim ülkelerin bilimsel olarak kalkınmasını, teknolojik olarak ilerlemesini ve insanların daha planlı ve sistemli yaşamasını sağlar.

Eğitimin ilerlemesi, başarılı olması ve kaliteli dönütler elde edilmesi öğretmene bağlıdır. Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) 2014 yılında yapmış olduğu tanıma göre öğretmeni, genel kültür, özel alan ve pedagojik formasyon eğitimi alarak yükseköğretim kurumlarından yetişmiş olan, farklı derece, türdeki örgün ve yaygın eğitim kurumları ile kurs ve seminerlerde eğitim-öğretim hizmetlerini yürüten kişi olarak tanımlamaktadır. Öğretmen yaşadığı ortama bağlı olarak; etrafındaki insanları yönlendiren, etkileyen, onlara her konuda yol gösteren, gelecek nesillere ışık tutan, onları şekillendiren, vatanına ve milletine faydalı bireyler yetiştiren uzman kişidir (Kavcar, 1999; Köseoğlu, 1994).

Sınıf öğretmenleri eğitim-öğretim kurumlarında oldukça önemli bir yere sahiptir. Çünkü çocuğun ilk eğitimi ailede başlayıp akabinde ilkokul kurumlarında şekillenmektedir. Bir sınıf öğretmeni çocuğun bilişsel, duyuşsal, psikomotor ve sosyal becerileri yönünden bir bütün olarak gelişmesine katkıda bulunur. Günümüz eğitim felsefesine göre araştıran, sorgulayan, empati kuran, öğrenmeyi öğrenen, eleştirel düşünen, yaratıcı fikirlere açık olan bireyleri yetiştirmede büyük sorumluluk sınıf öğretmenlerine aittir. Bu dönemde kazanılan bilgi beceri ve tutumlar diğer dönemler üzerinde zemin oluşturmaktadır (Gürkan, 1993). Eğitimin temel taşlarından biri olan sınıf öğretmenlerine bu konuda oldukça büyük görevler düşmektedir.

Sınıf öğretmeninin niteliği ve alanında uzman olması kaliteli bir eğitim almasına bağlıdır. Geçmişten günümüze öğretmenlik mesleğini incelemiş olursak Türk eğitim tarihinde ilk öğretmen okulları 1848 yılında faaliyete geçmiştir. Köklü bir geçmişi olan bu okulların eğitim-öğretim açısından daha tecrübeli ve bilgi dolu olduklarını gösterir. “Öğretmenlik mesleği; 4 Haziran 1973 tarih ve 1739 Sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu’nda ele alınmış, değerlendirilmiş ve öğretmenlik; “Devletin eğitim, öğretim ve bununla ilgili öğretim görevlerini üzerine alan özel bir ihtisas mesleğidir” diye tanımlanmıştır. Kanunda, öğretmenler bu görevlerini “Türk Millî Eğitiminin temel ilkelerine ve amaçlarına uygun olarak yerine getirmekle yükümlüdürler” denilmektedir. Yine adı geçen yasada “hangi kademedede olursa olsun öğretmen adaylarının yükseköğretimden geçmeleri esastır ve öğretmenlik mesleğine hazırlık genel kültür, özel alan eğitimi ve pedagojik formasyonla sağlanır” hükümleriyle öğretmen adaylarının yetişme/yetiştirilmeleri de temel bazı esaslara bağlanmıştır (Aydın, 2007). Öğretmen okullarındaki eğitim-öğretimin işleyişi sınıf öğretmenini nitelik bakımından daha üst düzeye çıkarmayı amaçlamaktadır.

Sınıf öğretmen adaylarının daha nitelikli olması aldığı eğitimin yanında akademik öz-yeterlik inancına da bağlıdır. Akademik öz-yeterlik, bireye verilen akademik bir görevin belirlenen başarı seviyesinde yapabileceğine ilişkin algısıdır (Saticı, 2013). Akademik öz-yeterlik becerileri yüksek olan sınıf öğretmen adaylarının ele aldıkları problemleri hızlı çözüme, zorlu görevleri yerine getirme, olumsuz durumlarla mücadele etme gücüne sahiptir. Bu yüzden sınıf öğretmen adaylarının akademik öz-yeterliklerini arttırırken öğretim niteliği ve ortaya koyacakları çıktılar da önemlidir. Çıktıların kaliteli olması nitelikli bir öğretmen yetişmesine katkı sağlar. Bu da eğitimin kalitesini arttırır. Bundan dolayı sınıf öğretmeni adaylarının akademik öz-yeterliklerinin arttırılmasına yönelik çalışmalar önem taşımaktadır.

1.1. Problem Durumu

Eğitim kişinin doğumuyla birlikte başlayıp ölünceye kadar devam eden öğrenmelerinin; çevresiyle uyum kurması, onu anlamlandırması, kendi becerilerini en üst seviyeye çıkarıp onu etkin bir biçimde kullanabilmesi için gerekli bilgilerin tümünü içeren bir süreçtir (Genç ve Eryaman, 2007). Bu süreci etkili ve verimli bir şekilde kullanmak da öğretmenin görevidir (Çapa ve Çil, 2000; Çetinkaya, 2009; Semerci, Semerci, Eliüşük ve Kartal, 2012).

Öğretmenin eğitim-öğretim faaliyetlerini etkin bir şekilde planlaması, uygulaması, karşılaştığı problemlerle mücadele etme çabası, eleştirel düşünme becerisi öğretmen adaylarının niteliğine bağlıdır (Doğan ve Çoban, 2009; Terzi ve Tezci, 2007). Öğretmen adaylarının bu niteliklerini gerçekleştirebilmesi kendilerine olan güven ve algılarına bağlıdır. Bu bağlamda öğretmen adaylarının akademik öz-yeterlik inançlarının belirlenmesi ve incelenmesi; davranışlarını anlama, açıklama ve geliştirme olanağı, öğrenimleri esnasında gösterecekleri çabalarının, problemlerle mücadele etme güçlerinin ve başarılarının yordanmasına katkı sağlar (Aktaş, 2017; Yağcı ve Aksoy, 2015). Öğretmen adaylarının akademik öz-yeterliklerini arttırmak önemlidir. Sınıf öğretmen adayların akademik öz-yeterliklerini artırırken öğretim niteliği ve ortaya koyacakları çıktılar da önemlidir. Çıktıların kalitesi nitelikli bir öğretmen yetişmesini, bu da eğitim kalitesinin artmasını sağlar. Bundan dolayı öğretmen adaylarının akademik öz-yeterliklerinin arttırılmasına yönelik çalışmalar önem taşımaktadır.

Akademik öz-yeterliği olumsuz etkileyen değişkenlere yönelik çözüm yollarının araştırılması akademik öz-yeterliğin arttırılmasına katkı sağlayacaktır. Buradan hareketle bu araştırmanın problemi sınıf öğretmeni adaylarının akademik öz-yeterlik durumlarını ortaya çıkarmaktır.

1.2. Problem Cümlesi

Türkiye'deki sınıf öğretmeni adaylarının akademik öz-yeterlik durumları çeşitli değişkenlere göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

1.3. Araştırmanın Amacı

Bu bilgiler ışığında araştırmanın temel amacı; Türkiye' deki Sınıf Öğretmeni adaylarının akademik öz-yeterlik durumlarını belirlemektir. Bu doğrultuda akademik öz-yeterlik ile akademik not ortalaması, cinsiyet, ailelerin yaşadığı bölge, anne-baba eğitim durumu, ailenin sosyo-ekonomik düzeyi, lisans eğitimi aldığı bölümden memnun olma durumu, ikna becerisi arasında bir farklılık olup olmadığının ortaya çıkarılması amaçlanmıştır.

Bu bağlamda araştırmada şu alt problemlere cevap arayacaktır:

1. Sınıf Öğretmeni adaylarının akademik öz-yeterlik düzeyleri nedir?

2. Sınıf öğretmeni adaylarının;
 - 2.1. Akademik not ortalamasına göre akademik öz-yeterlikleri,
 - 2.2. Cinsiyete göre akademik öz-yeterlikleri,
 - 2.3. Ailelerin yaşadığı bölgeye göre akademik öz-yeterlikleri,
 - 2.4. Anne eğitim durumuna göre akademik öz-yeterlikleri,
 - 2.5. Baba eğitim durumuna göre akademik öz-yeterlikleri,
 - 2.6. Ailenin sosyo-ekonomik düzeyine göre akademik öz-yeterlikleri,
 - 2.7. Lisans eğitimi aldığı bölümden memnun olma düzeyine göre akademik öz-yeterlikleri,
 - 2.8. İkna etme becerileri ile akademik öz-yeterlikleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?

1.4. Araştırmanın Önemi

Eğitim toplumu her yönüyle etkileyen aynı zamanda da toplumdan etkilenen ve çevresiyle bütün oluşturan bir sistemdir. Sistemin içerisinde yer alan öğretmen, öğrenci ve bulunduğu çevre eğitimin en önemli öğeleridir. Nitelikli ve nicelikli insan gücünün yetiştirilmesi, kültürümüzün gelecek kuşaklara aktarılması, benimsetilmesi ve bunun sonucunda sağlıklı bir toplumun oluşmasında öğretmenlerimize büyük görevler düşmektedir (Aydın, 2007; Gürkan, 1993). Bu yüzden öğretmenlerimizin görevlerini yerine getirebilmesi için kendilerine olan güvenleri önemlidir.

Eğitim sisteminin temel taşı olan ilköğretim eğitimi gelecek kademeler için ön koşuldur. Bu koşulun kaliteli ve verimli olabilmesinde en önemli etken sınıf öğretmenidir. Bundan dolayı bir sınıf öğretmeni çocuğun bilişsel, duyuşsal, fiziksel ve sosyal gelişimlerinden sorumlu bireydir (Senemoğlu, 1992). Bu sorumlulukları en iyi şekilde yerine getirebilmesi için sınıf öğretmenleri akademik öz-yeterlik yönünden donanımlı olmalıdır.

Sınıf öğretmeni adaylarının yüksek akademik öz-yeterliğe sahip olması için lisans döneminde alacağı eğitimlerle akademik öz-yeterlikleri desteklenmelidir. Bu sebepten dolayı Eğitim Fakülteleri nitelikli öğretmen yetiştirme konusunda aktif rol oynamaktadır. Sınıf öğretmenlerinin iyi bir şekilde yetişmesi için akademik öz-yeterliklerinin ne durumda olduğunu bilmemiz önemlidir. Bu alanda yapılan araştırmalara bakıldığında

katılımcıların sayısının yeterli olmadığı, akademik öz-yeterliği etkileyen değişkenlerin yeteri kadar irdelenmediği görülmüştür. Bu nedenlerden dolayı daha geniş çapta ve daha fazla değişkenin ele alınarak yapılacak bu araştırma ile sorunun tespit edilmesi ve geliştirilmesi, bu doğrultuda olumsuz faktörlere yönelik çözüm yollarının ortaya konulacak olması açısından oldukça önemlidir.

1.5. Varsayımlar

Araştırmaya katılan öğretmen adayların veri toplama araçlarındaki sorulara objektif ve samimi cevap verecekleri varsayılmaktadır.

1.6. Sınırlılıklar

Bu araştırmada

1. Araştırma, 2015–2016 eğitim öğretim yılı bahar dönemi,
2. Araştırmanın çalışma grubu Türkiye İstatistik Kumunun (TÜİK) Türkiye İstatistiki Bölge Birimleri sınıflandırmasında belirlenen örneklem bölgelerinden seçilen birer üniversite ile sınırlıdır.
3. Araştırmanın çalışma grubu seçilen üniversitelerin Eğitim Fakültelerinin Sınıf Eğitimi ABD 4. sınıf öğrencileri ile sınırlıdır.

1.7. Tanımlar

Araştırmada geçen bazı kavramların tanımları aşağıda verilmiştir.

Sınıf Öğretmeni: İlkokulun ilk dört yılında öğrencilere toplumsal yaşamda gerekli olan temel bilgi, beceri ve tutumları kazandıran kişidir (MEB, 2014).

Öz-Yeterlik: Kişilerin verilen görevleri gerçekleştirmek için gerekli olan eylemleri örgütleme ve yerine getirme konusundaki kapasitelerine olan inançlarıdır (Bandura, 1997).

Akademik Öz-Yeterlik: Bireyin verilen bir akademik bir görevi belirlenmiş olan başarı seviyesinde yapabileceği konusundaki algısıdır (Satici, 2013).

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde, araştırma konusu ile ilgili kuramsal çerçeve yer verilmiştir.

Eğitim kişinin doğumuyla birlikte başlayıp ölünceye kadar devam eden öğrenmelerinin, çevresiyle uyum kurması, onu anlamlandırması, kendi becerilerini en üst seviyeye çıkarıp onu etkin bir biçimde kullanabilmesi için gerekli bilgilerin tümünü içeren bir süreçtir. Bu süreci etkili bir biçimde kullanmak da öğretmenin görevidir.

Sınıf öğretmeni adaylarının akademik öz-yeterliklerini arttırmak önemlidir. Akademik öz-yeterliği yüksek olan sınıf öğretmenleri; problem çözme becerisi, mücadele etme çabası, eleştirel düşünme becerisi yüksek olan bireylerdir. Öğrenme-öğretme sürecinde önemli role sahiptir. Bu da nitelikli, sağlıklı eğitim-öğretim ortamının oluşmasını sağlar. Bundan dolayı öğretmen adaylarının akademik öz-yeterliklerinin arttırılmasına yönelik çalışmalar önem taşımaktadır. Bu bağlamda akademik öz-yeterliği olumsuz etkileyen değişkenlere yönelik çözüm yollarının araştırılması akademik öz-yeterliğin arttırılmasına katkı sağlayacaktır.

2.1. Öz-Yeterlik Kavram

Bandura (1997) öz-yeterliği, bireyin belirlenmiş olan eylemleri yapmak veya bazı işleri başarmak için yeteneklerine ilişkin duydukları güven durumu olarak tanımlamaktadır. Donald (2003) öz-yeterliği bireyin bir işi kendisinin başarıp başaramama durumuna ilişkin inancı olarak tanımlamaktadır (Akt. Şenol, 2012). Bireyin kendini en iyi şekilde tanıyıp var olan yeteneklerini sergilemesine yönelik inanç yetisidir. Bireyin bu yeteneklerini gerçekleştirme için kendi öz-yeterliğine güvenmesi gerekir.

Bireyin belli performansı başarmak için eylemleri planlayıp organize ederek istenen başarı seviyesine ulaşıp ulaşmayacağına dair kendisine olan algısıdır. Öz-yeterlik düzeyi yüksek olan bireyler karşı karşıya kaldıkları problemlerin çözümünde daha rahat ve

verimlidirler. Bu şekilde düşünen bireylerde kaygı ve stres düzeyi daha azdır. Ele aldıkları problemleri zorluk çekmeden yüksek bir kararlılıkla çözerler. Bu nedenle engellerle başa çıkabilme becerisi yüksek olan bireylerin öz-yeterlik inançları da yüksektir. Öz-yeterlik bireylerin başarıma duygularını, kendine inanma azimlerini ve zorluklar karşısındaki mücadelesini olumlu yönde etkiler. Bu durum da bireylerin motivasyonlarına ve hareketlerine yansır.

2.2. Öz-Yeterlik İnancının Kaynakları

Öz-yeterlik inançlarının oluşmasında bireyin yaşantıları, dolaylı yaşantılar, psikolojik deneyimler ve sözel ikna olmak üzere dört temel kaynak önemli rol oynamaktadır. Öz yeterlik inancı bu kaynaklardan beslenmektedir (Azar, 2010; Bandura, 1977; Kiremit, 2006).

2.2.1. Bireyin Yaşantıları

Kişinin benliğinde en çok hafızasında yer alan bilgi kendi öz yaşantılarıdır. Dört temel kaynaktan biri olan bireyin yaşantıları öz-yeterlik üzerinde en önemli etkiye sahiptir. Bireylerin yaşantıları ile kazandığı tecrübeler sonucunda elde ettiği dönütler kendi performansının değerlendirilmesine katkıda bulunur. Ayrıca bireyin geçmiş yaşantısından olumlu dönütler alması öz-yeterliliğini de artırır.

2.2.2. Dolaylı Yaşantılar

Bireyler öz-yeterlik inançlarını; başkalarının davranışlarını, tecrübelerini gözlemleyip irdeleyerek kendi öz-yeterlik inançlarını şekillendirir. Kişi kendisine örnek aldığı bireyle nasıl bir bağ kurarsa ve neticesinde yaptığı davranışların sonuçlarından olumlu, sağlıklı dönütler aldığını hissederse bireyin öz-yeterlik inancından o kadar çok etkilendiğini söylemek mümkündür. Kişinin kendi yeterliliğini arttırması için üstün görülen örneklerin gözlenmesi de gerekmektedir.

2.2.3. Sözel İkna

Bireyin gerekli eylemleri yapacak yeteneğe sahip olduklarını sözlü olarak ifade etmesidir. Sözel iknada, kişinin başarılı olacağına ilişkin teşvik edilmesi bireyi başarıya yöneltir. Bireyde çalışma isteği uyandırır, bilgi ve becerilerin ilerlemesini sağlayarak öz-yeterlik inancını olumlu yönde geliştirir. Gerçekleşmesi mümkün olmayan sözel iknalar, bireyin öz-yeterliğine olan inancını zayıflatır (Bandura ve Wood, 1989; Bandura, 1994; Pajares, 1997).

2.2.4. Psikolojik Deneyimler

Öz-yeterlik inançlarını etkileyen stres, kaygı, endişe gibi durumlar kişinin yaşadığı psikolojik deneyimleridir. Psikolojik durumunu olumsuz etkileyen ruh halleri öz-yeterlik algısını azaltırken olumlu etkileyen ruh halleri ise öz-yeterlik algısını artırır. Kişinin yaşadığı duygusal ve fiziksel durumlar öz-yeterlik inancın şekillenmesinde rol oynar (Bandura ve Wood, 1989; Bandura, 1994; Kiremit, 2006; Pajares, 2002).

2.3. Öğretmenlerin Öz-Yeterlik İnançları

Gelişen ve değişen dünyada eğitim sistemi de sürekli kendini yenileyip değişmektedir. Bu da öğretmenlik mesleğinin işleyişini değiştirmektedir. Yeni gelişen müfredatla birlikte öğretmenin bir görevi yerine, artık birden fazla görev ve sorumlulukları olmuştur. Klasik öğretmen modeli gerilerde kalıp sadece bilgi veren değil bunların yanında bilgileri kullanma becerisi, öğrenmeyi öğretme, yaratıcı düşünebilen, eleştiriye açık, öz-yeterliği yüksek, karar verme becerisine sahip nesiller yetiştirebilendir. Öğretmenlerin değişen dünya ile birlikte kendilerini geliştirmeleri bu doğrultuda kendilerini sürekli güncelleyen bir yapıda olması gerekmektedir. Bu durumda da öğretmenlerin öğrencileri daha ileri bir seviyeye taşınması beklenmektedir. Genel bir kanıya varacak olursak iyi bir öğrenci yetiştirmek için iyi bir de öğretmenin yetişmesi gerekmektedir. Bunu da gerçekleştirecek olan öğretmen yetiştiren kurumların çağın gereksinimlerini karşılayacak, yarınlara güvenle hazırlayacak şekilde çok iyi donatılmış, yenilikçi fikirlere açık bir yapıda olması gerekir. Bundan dolayı bu görev ve sorumlulukları yerine getirebilmesi için öğretmenlerin yüksek öz-yeterlik inancına sahip olması beklenir. Öğretmenin öz-yeterlik

inancı eğitim sistemi, öğrenme-öğretme süreci ve öğrenciler üzerinde önemli bir etkiye sahiptir.

Öğretmenin içinde bulunduğu sınıf, okul ortamı ve çevrenin farklı olması öz-yeterlik inancını da farklı bir biçimde şekillendirir. Öğretmen çevresiyle bir bütündür. Çevresindeki sözel iknalar, psikolojik durumlar olumlu yönde olursa öğretmen yüksek öz-yeterlik inancına sahip olur (Özata, 2007).

Öz-yeterliği yüksek olan öğretmenler eğitim öğretim sürecine hakim, kendi alanında donanımlı yüksek özgüvene sahip bireylerdir. Sınıf hakimiyeti yüksek olup karşılaştığı problemleri kolaylıkla çözerek zaman kaybı gibi olumsuz faktörü ortadan kaldırır. Gelecek nesillerin alt yapısını oluşturacak olan öğretmenler bilgi ve becerileri etkin kullanarak sıkı ve sağlam bir temel atıp güzel bir eğitim ortamı oluşturur. Öğrencilerin stres, sınav kaygısı, psikolojik sorunları gibi olumsuz faktörleri en aza indirerek onlara her konuda rehberlik edip yol gösterir (Atıcı, 2000; Ercan, 2007; Sağlam, 2007).

Öz-yeterliği düşük olan öğretmenler ders hâkimiyet becerisi düşük kendi alanında yeterli bilgiyi kullanmada etkili olamayan, öz kaynakları kullanmada yeterli bilgiye sahip olmayan bireylerdir. Bu da eğitim-öğretim sürecinde öğrencilerin akademik başarılarını olumsuz yönde etkileyip öz-yeterliğini düşürür (Ercan, 2007; Özerkan, 2007; Yılmaz, 2007).

2.4. Akademik Öz-Yeterlik

Eğitim sisteminin kalitesini arttırmak için akademik başarıya oldukça önem verilmelidir. Bu başarı ise bireyin akademik öz-yeterlik algısıyla ilgilidir. Bu sebeple akademik öz-yeterlik akademik başarının oluşmasında etkili olan en önemli faktörlerden biridir.

Akademik öz-yeterlik, öğrencinin akademik bir işi başarıyla kendisinin tamamlayabilmesine ilişkin inancıdır (Solberg ve ark. 1993; Yılmaz, Gürçay ve Ekici, 2007; Zimmerman, 1995). Akademik öz-yeterlik eğitim öğretim hayatındaki izleyeceği yolu planlayarak hedefe ulaşmak için gösterdiği çabaya olan inancıdır. Kişinin kendi kapasitesini algılama becerisine olan güven duygularıdır.

Akademik öz-yeterliği yüksek olan bireyler akademik öğrenmeleri kontrol etme, yeni fikirler ortaya koyma, bunları eyleme geçirme, zor hedefler belirleme, kendi performansını etkili kullanma becerilerine sahiptir. Bu bireyler yüksek motivasyonlu olup

zorluklar karşısında direnç gösteren, duygusal olumsuzlukları en aza indirgeyen, kolayca yenilgiyi kabul etmeyen özelliklere hâkimdir (Bandura, 1994; Oltacıoğlu, 2008).

Akademik öz-yeterliği düşük olan bireyler istenilen performansı göstermede zorluk çekerler. Bu da bireyi vazgeçme eğilimine sürükleyip, kendini yetersiz görme duygusuna kaptırır. Bununla birlikte birey sabırsız ve isteksiz eylemde bulunur. Sonuç olarak bu özelliklere sahip bireylerde akademik başarı da oldukça düşüktür.

Bireylerin engellerle mücadele etme becerisi geliştikçe öz-yeterlik inançları da artmaktadır. Davranışların başarı ile sonuçlanmasında kişinin öz-yeterlik algısı oldukça önem arz etmektedir (Bandura, 1977).

2.5. Akademik Öz-Yeterliğin Özellikleri

Bıkmaz (2004), Öncü (2012), ve Zimmerman'dan (1995) hareketle akademik öz-yeterliğin temel özellikleri şu şekilde sıralanmaktadır:

1. Öz-yeterlik kişinin dış görünüşünü veya kişisel özelliklerini değil, belirli bir eylemi başarma konusundaki algılarını içerir. Bir eylemi kendi algısına göre yapabilmesidir.
2. Öz-yeterlik inancı; birbiriyle ilişkili olup, bu ilişki olumlu ve olumsuz yönde çeşitlilik gösterir. Bu inanç kişinin ilgi ve yeteneğine göre şekil alır.
3. Öz-yeterlik bulunduğu ortamın özelliklerini yansıtır. Bulduğu ortam ne kadar teşvik edici ise kişinin akademik öz-yeterliği de o kadar artar.
4. Bireylerin dış etkenler tarafından motivasyonları, kendilerine olan inançları öz-yeterlikte neleri başarıp başaramayacağına dair yol göstericidir. Bireyin yaşantısındaki başarılı deneyimler sonraki yaşantılarında başarılı olmalarında olumlu bir öz-yeterliğin oluşmasına katkı sağlar (Bıkmaz, 2004).

2.6. Akademik Öz-Yeterliği Etkileyen Faktörler

Öz-yeterlik inanç kaynaklarından yola çıkarak akademik öz-yeterliği üzerinde yapılan çalışmalar sonucunda akademik öz-yeterliği etkileyen faktörlerin bireysel kaynaklı değişkenler ve çevresel kaynaklı değişkenler olduğu görülmektedir. Bireysel kaynaklı

değişkenlerde kişinin benlik saygısı, kişilik yapısı, psikolojik durumları, yaş, cinsiyet, motivasyon ve akademik başarı değişkenleri üzerinde durulmuştur. Çevresel kaynaklı değişkenlerde ise kişinin anne-baba tutumu, anne-babanın sosyo-ekonomik düzeyi, anne-baba eğitim düzeyi, yaşadığı çevre değişkenleri üzerinde durulmuştur.

2.6.1. Bireysel Kaynaklı Değişkenler

2.6.1.1. Yaş

Akademik öz-yeterlik her yaş aralığında farklılık gösterir. İlkokul çağındaki çocuğun arkadaş ve öğretmeniyle daha çok vakit geçirmesi akademik öz-yeterliğini olumlu yönde etkileyebilir. Yapılan çalışmalara göre yaş arttıkça öz-yeterliğin yükseldiği görülmektedir (Kiremit ve Gökler, 2010; Oğuz, 2012). Bireyin yaşı ilerledikçe edindiği deneyim ve bulunduğu çevre etkenleri akademik öz-yeterliğini farklı yönde etkileyebilir.

2.6.1.2. Cinsiyet

Çevik'in (2011); Durukoca'nın (2010); Yüksel, Diken, Aksoy ve Karaaslan'ın (2012) yaptıkları çalışmada öz-yeterlik inançlarının cinsiyet etkenine göre anlamlı farklılıkların olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Schunk ve Pajares (2002) akademik öz-yeterlik alanında yapılan çalışmaların sonucuna göre matematik, bilim ve teknolojiyle ilgili akademik alanlarda erkeklerin kadınlara göre daha yüksek akademik öz-yeterlik düzeyine sahip oluklarını bildirmektedir.

2.6.1.3. Benlik saygısı

İnsanların diğer varlıklardan ayırt edici özellikleri olarak düşünebilen, eylemleri gerçekleştirmek için aklını kullanarak hareket eden kendini bu şekilde kabul görme biçimidir (Onur, 2014). Benlik saygısı ise; kendi ilgi ve yeteneklerini fark edip bunları en iyi şekilde gerçekleştirmesi, kendisini beğenmesidir (Choi, 2005). Akademik öz-yeterliği yüksek olan bireylerde benlik saygısı gelişmiştir. Lane, Lane ve Kyprianou' nun (2004) yapmış olduğu çalışmalar sonucunda öz-yeterlik ile benlik kavramı arasında yüksek bir ilişki bulunmuştur.

2.6.1.4. Kişilik yapısı

Bireyin olay ve durumlara karşı göstermiş olduğu tutum ve davranışlardır. Mücadeleci kişilik yapısına sahip olan bireyler karşılaştığı zor durumlarla karşı karşıya kaldıklarında başarıma inancına yüksek kararlıkla inanırlar. Kendilerine olan güvenin yüksek olması akademik öz-yeterliği doğrudan etkilediği söylenebilir.

2.6.1.5. Motivasyon

Motivasyon, organizmanın amaçlı davranış yapmasını sağlayan bu davranışa yön veren çeşitli iç ve dış etkenler ile bunların eşgüdüm içerisinde işleyişini sağlayan mekanizmaya denir (Aydın, 2014). İç ve dış etkenlerle motive olmuş olan bireyler hedeflerini ortaya koyar. Bu hedefleri gerçekleştirmek için ne kadar çaba harcanması gerektiğine inanır. Bu inançlara sahip kişilerin akademik öz-yeterliği yüksektir (Schunk ve Pajares 2005).

2.6.1.6. Psikolojik durumlar

Kişinin içinde bulunduğu ruh halidir. Birey kendini mutlu ve huzurlu hissettiği bir ortamda bulunursa kendine olan özgüveni artar. Bu da bireyin akademik öz-yeterlik inancını olumlu yönde etkileyip, başarısını artırır. Kendini bir ortama ait hissetmezse isteksiz eylemlerde bulunur. Bu durumda bireyin düşük performans göstererek akademik öz-yeterlik inancının düşmesine sebep olduğunu söyleyebiliriz.

2.6.1.7 Akademik başarı

Akademik başarı ile akademik öz-yeterlik arasında sıkı bir bağ vardır. Bandura, Barbaranelli, Caprara ve Pastorelli'nin (1996); Landis, Altman ve Cavin'nin (2007) yapmış olduğu çalışmalarda öz-yeterlik inancın akademik başarı ile ilişkisi bulunduğunu belirtmişlerdir. Başarılı ve hırslı bir öğrenci yüksek öz-yeterlik inancına sahiptir.

2.6.2. Çevresel Kaynaklı Değişkenler

2.6.2.1. Anne-babanın tutumu

Geçmişten günümüze kadar bireylerin eğitim aldıkları ilk yer ailedir. Küçük yaşlardan itibaren ailesi tarafından pozitif yönde desteklenen ve evde sağlanan sağlıklı uyarıcılar kişinin olumlu yönde öz-yeterlik inancının oluşmasını sağlar. Ailenin yaşamış olduğu farklı deneyimler çocukların öz-yeterlik algılarını farklı etkiler. Bu da çocukların geleceğine yön verir.

2.6.2.2. Anne-baba eğitim durumu

Ailenin eğitim durumu çocuğun benlik saygısını, kişilik yapısını, sosyal ve zihinsel yapısını etkilemektedir. İyi bir eğitimle donatılmış ailede yetişen bir çocuğun akademik öz-yeterlik inancı da yüksek olabilir. Bir problemle karşılaştıklarında bunun çözümü için almış olduğu kararlarda desteklenmesi başarısını da artırır. Ailenin eğitim düzeyi arttıkça akademik öz-yeterliği de arttığı düşünülebilir. Ancak bunun tam terside görülebilir (Akbulut, 2006).

2.6.2.3. Ailenin sosyo-ekonomik düzeyi

Ailenin gelir düzeyi; kişilerin içinde bulunduğu ortamını, bakış açısını, davranış şekillerini, sosyal statüsünü etkilemektedir. Bu da kişinin öz-yeterlik inançlarını farklı yönlerde etkileyebilir. Bunun yanında ülkelerin gelişmişlik seviyesi de ailelerin sosyo-ekonomik düzeylerini belirlemede etkili olup bireylerin hayatına direkt olarak yön verebilmektedir.

2.6.2.4. Yaşadığı çevre

Bireyin kişilik yapısı bulunduğu çevreden, kültürden, toplum içindeki statülerden etkilenerek şekil alır. Yaşadığı çevre, akademik öz-yeterliği olumlu yönde geliştirmede önemli faktördür. Günümüzde teknoloji ve bilginin hızlı bir şekilde ilerlemesi; insanların içinde bulunduğu toplumun kültürünü, inandığı değerlerini, bakış açısını, davranış şekillerini, yapmış oldukları eylemleri toplumsal görev ve sorumluluklarını

etkilemektedir. Bu durum bireylerin öz-yeterlik inançlarını farklı yönde şekil almasını sağlamaktadır (Bandura, 2002).

2.7. İlgili Araştırmalar

Bu bölümde araştırdığımız konuya ilişkin yapılmış benzer çalışmalara yer verilmiştir.

2.7.1. Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar

Çeşitli değişkenlerin öz-yeterliliğe etkisinin incelendiği araştırmalarda;

Donmuş, Akpınar ve Eroğlu (2017) “Öğretmen adaylarının akademik öz-yeterlikleri ve mesleki kaygıları arasındaki ilişkinin incelenmesi” araştırmasında öğretmen adayların akademik öz-yeterlik orta düzeyde, kadın öğretmen adayların akademik öz-yeterlik düzeyleri erkekler öğretmen adaylara göre yüksek çıkmıştır. Öğrenim gördükleri yere isteyerek gelen öğretmen adayların akademik öz-yeterlikleri öğrenim gördükleri yere istemeyerek gelen öğretmen adaylara göre yüksek çıkmıştır.

Koç ve Arslan (2017) “Ortaokul öğrencilerinin akademik öz-yeterlik algıları ve okuma stratejileri bilişüstü farkındalıkları” adlı çalışmasının sonucunda ortaokul öğrencilerinin akademik öz-yeterlik algılarının anne ve baba eğitim durumuna göre anlamlı farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Yenilmez (2017) “Öğretmen Adaylarının Akademik Öz-Yeterlikleri ve Matematik Öğretimine Yönelik Öz-Yeterliklerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi” adlı çalışmasında öğretmen adaylarının akademik öz-yeterlikleri ile matematik öğretimine yönelik öz-yeterliklerinin bazı değişkenler açısından incelemiştir. Çalışma sonucunda öğretmen adaylarının akademik öz-yeterliklerinin ve matematik öğretimine yönelik öz-yeterliklerinin genel olarak “orta” düzeyde olduğu, akademik başarısı yüksek olan öğretmen adaylarının akademik öz-yeterliklerinin ve matematik öğretimine yönelik öz-yeterliklerinin de daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Alemdağ, Öncü ve Yılmaz (2014) tarafından yapılan araştırmada beden eğitimi öğretmeni adaylarının akademik motivasyon ve akademik öz-yeterlik algılarını bazı değişkenlere göre aralarındaki ilişki incelemiştir. Araştırma sonucuna göre beden eğitimi öğretmeni adaylarının akademik motivasyon ve öz-yeterlik algılarının orta düzeyin

üzerinde olduğu, cinsiyet ve sınıf değişkenine göre akademik motivasyon düzeyinin anlamlı farklılaştığı, akademik öz-yeterlik algısının anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı tespit edilmiştir.

Yalmanlı ve Aydın (2014) tarafından yapılan araştırmada fen bilgisi öğretmen adaylarının akademik öz-yeterlik düzeyleri incelenmiş; ayrıca akademik öz-yeterlik algılarının fen bilgisi öğretmen adaylarının sınıf ve cinsiyet değişkenleri açısından farklılaşıp farklılaşmadığı belirlenmiştir. Araştırma sonucuna göre fen bilgisi öğretmen adaylarının, cinsiyet değişkenine göre akademik öz-yeterlik algılarının anlamlı bir farklılaşma olmadığı; sınıf değişkenine göre ise anlamlı bir farklılaşmanın olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Oğuz (2012) tarafından yapılan araştırmada sınıf öğretmeni adaylarının akademik öz-yeterlik inançlarını belirlemek ve akademik öz-yeterlik inançlarının çeşitli değişkenlere göre nasıl farklılaştığını incelemiştir. Araştırma sonucuna göre, sınıf öğretmeni adaylarının akademik öz-yeterlik inançları yüksek düzeyde olduğu ortaya çıkmıştır. Sınıf öğretmeni adaylarının akademik öz yeterlik inançları; yaş, sınıf düzeyi, Kamu Personeli Seçme Sınavına (KPSS) girip öğretmen olma düşüncesi gibi değişkenlere göre anlamlı farklılık gösterdiğini belirlemiştir.

Azar'ın (2010) yapmış olduğu araştırmada sınıf öğretmeni adaylarının cinsiyetlerine, eğitim gördükleri sınıf seviyesi ve başarı düzeylerine göre fen öğretimine ilişkin öz-yeterlik inançlarını incelenmiştir. Araştırma sonucunda sınıf öğretmeni adaylarının eğitim gördükleri sınıf seviyesine ve cinsiyete göre öz-yeterlik inançlarında anlamlı farklılaşmanın olduğunu tespit etmiştir.

Fırat Durdukoca (2010), yaptığı çalışmasında sınıf öğretmeni adaylarının akademik öz-yeterlik algılarının cinsiyet, sınıf düzeyi ve öğretim türüne göre değişip değişmediğini incelenmiştir. Araştırma bulgularına göre sınıf öğretmeni adaylarının cinsiyet ve sınıf değişkenine göre anlamlı farklılaşmanın olduğunu tespit etmiştir.

Kiremit ve Gökler (2010), yaptığı araştırmada öğretmen adaylarının fen bilgisi kapsamındaki biyoloji öğretimine yönelik öz-yeterlik inanç düzeyleri ve akademik öz-yeterlik inançları yaş, cinsiyet ve sınıf bağımsız değişkenleri açısından aralarındaki ilişkiyi incelemişlerdir. Araştırma sonucunda, öğretmen adaylarının yaşı ve sınıf seviyeleri yükseldikçe biyoloji öğretimine yönelik öz-yeterlik inanç düzeylerinin

yükseldiği, cinsiyet değişkenine göre de öğretmen adaylarının fen bilgisinde biyoloji öğretimine yönelik öz-yeterlik inançlarının anlamlı şekilde farklılaştığı ortaya çıkmıştır.

Caymaz (2008), yaptığı çalışmada fen ve teknoloji öğretmen adayları ve sınıf öğretmeni adaylarının fen ve teknoloji okuryazarlığına ilişkin öz-yeterlik algı düzeylerini ortaya çıkarmıştır. Ayrıca öz-yeterlik algı düzeylerinin cinsiyet, mezun olunan lise türü, öğrenim görülen bölüm, sınıf ve akademik ortalama gibi değişkenlere göre aralarındaki ilişkiyi incelemiştir. Araştırma sonucuna göre fen ve teknoloji öğretmen adayları ve sınıf öğretmeni adaylarının fen ve teknoloji okuryazarlığı öz-yeterlik algı düzeyleri cinsiyete göre anlamlı derecede farklılaşmanın olduğu, mezun olunan lise türüne göre anlamlı farklılaşmanın olmadığı ortaya çıkmıştır.

Özdemir (2008), yaptığı çalışmada sınıf öğretmeni adaylarının öğretim sürecine ilişkin öz-yeterlik inançlarının; cinsiyet, öğretim görülen üniversite, öğretim biçimi, mezun olunan lise, bölüm tercih sırası, tercih nedeni ve öğretmenliğe yönelik tutum değişkenine göre değişip değişmediğini incelemiştir. Araştırmanın sonucuna göre sınıf öğretmeni adaylarının öğretim planlaması, uygulaması ve değerlendirilmesi boyutlarına ilişkin öz-yeterlik inançları kayıtlı oldukları üniversiteye, mezun oldukları liseye göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı ortaya çıkmıştır. Öğretmenliğe yönelik tutum değişkenine göre öğretim planlaması alt boyutuna yönelik öz-yeterlik inanç puanları anlamlı düzeyde farklılaşma ortaya çıkarken, öğretimin uygulaması ve değerlendirmesi alt boyutlarına ilişkin ise öz-yeterlik inanç puanları arasında anlamlı düzeyde farklılaşmanın bulunmadığı belirlenmiştir.

Akbaş ve Çelikkaleli (2006), çalışmasında sınıf öğretmeni adaylarının fen öğretimine ilişkin öz-yeterlik inançlarının cinsiyet, öğretim türü ve üniversite değişkenlerine göre değişip değişmediğini incelemiştir. Araştırma sonucunda değişkenlerin öz-yeterlik inancında anlamlı farklılaşmanın olmadığı tespit edilmiştir.

Akbulut (2006), yaptığı çalışmada müzik öğretmeni adaylarının akademik öz yeterlikleriyle öğretmenlik öz-yeterlikleri arasındaki ilişkileri incelemiştir. Çalışma sonucunda müzik öğretmeni adaylarının akademik öz yeterliklerinin cinsiyete, sınıf düzeyine, akademik not ortalamalarına ve annelerinin eğitim düzeyi değişkenine göre farklılaştığı tespit edilmiştir.

Kiremit (2006), yaptığı çalışmada öğretmen adaylarının fen bilgisi dersi içerisinde yer alan biyoloji öğretimine yönelik öz-yeterlik inanç düzeylerinin yaş, lise türü, cinsiyet ve

araştırmanın gösterdiği üniversite değişkenlere göre değişip değişmediğini araştırmıştır. Araştırma bulguları doğrultusunda öğretmen adaylarının yaşları ve sınıf seviyeleri yükseldikçe biyoloji öğretimine yönelik öz-yeterlik inanç düzeylerinin de yükseldiği ortaya çıkmıştır. Mezun olunan lise türü, cinsiyet ve araştırmanın gerçekleştiği üniversite değişkenine göre öğretmen adaylarının fen bilgisi dersi içerisinde yer alan biyoloji öğretimine yönelik öz-yeterlik inançlarında anlamlı bir farklılaşmanın olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Üredi ve Üredi (2006), yaptığı çalışmada sınıf öğretmeni adaylarının cinsiyetleri, öğretim gördükleri sınıf ve başarı düzeyi değişkenlerine göre fen öğretimine ilişkin öz-yeterlik inançlarını incelemiştir. Araştırma bulgularına göre sınıf öğretmeni adaylarının buldukları sınıf düzeyi değişkeni göre anlamlı farklılıklar olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

2.7.2. Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar

Lane, Lane ve Kyprianou (2004) tarafından yapılan araştırmada öz-yeterlilik ve benlik kavramının, önceden elde edilmiş olan akademik başarı ve akademik edim üzerindeki etkisi incelenmişlerdir. Araştırma bulgularına göre öz-yeterlilikle benlik kavramı arasında yüksek düzeyde bir ilişkinin olduğu ortaya çıkmıştır. Öz-yeterliliğin önceden elde edilmiş akademik başarı ile akademik edim arasında ilişkiye aracılık ettiğini gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Hampton ve Mason (2003) yaptıkları araştırmada cinsiyet, öğrenme yetersizliği durumu ve yeterlilik kaynakları değişkenlerinin öz-yeterlilik inançları ile akademik başarı üzerindeki etkisini incelemişlerdir. Araştırma sonucuna göre, öğrenme yetersizliği durumunun, öz-yeterlilik üzerinde, yeterlilik kaynakları değişkenleri ile dolaylı bir etkisinin olduğu; cinsiyetin öz-yeterlilik üzerinde dolaylı ve dolaysız bir etkisinin olmadığı; yeterlilik kaynaklarının öz-yeterlilik üzerinde dolaysız bir etkisi olduğu ve bunun akademik başarıyı etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

Betz ve Gwilliam (2001) yaptıkları çalışmada Afrika kökenli ve Avrupa kökenli Amerikalardan oluşan örneklem üzerinden çalışmışlar, matematik ve fen alanında öz yeterlilikler ile ilişkili ölçümlerin geçerliliğini araştırmışlardır. Araştırma sonucunda matematik ve fen öz-yeterliğinde cinsiyet bakımından erkekler lehine anlamlı bir

farklılaşma bulunurken, örneklem grubunu oluşturan Afrika ve Avrupa kökenli Amerikalılar arasında irksal olarak anlamlı bir farklılaşma bulunmamıştır.

Chemers, Hu ve Garcia (2001), yaptığı araştırmada üniversitenin birinci sınıfında öğrenim gören öğrencilerin akademik öz-yeterliliğin ve olumlu düşünmenin öğrencilerin akademik edinimlerine, streslerine, sağlık durumlarına ve okula devam etme kararlarına etkilerini incelemiştir. Araştırma sonucunda akademik öz-yeterlilik ve olumlu düşünme, edinim ve uyum ile yüksek derecede ilişkili olduğu ortaya çıkmıştır. Akademik öz-yeterlilik akademik edimle dolaysız olarak ilişkili, sınıf edinimi ile stres, sağlık, okula devam etme kararı, beklentiler ve başa çıkma algıları dolaylı bir şekilde ilişkili olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Pastorelli, Caprara, Barbaranelli, Rola, Rozsa ve Bandura (2001) yapmış oldukları araştırmada “Çocukların Algılanan Öz-yeterlilikleri” ölçeğinin faktör yapısını incelemiştir. Bu faktör yapısını test etmek amacıyla İtalya, Macaristan ve Polonya’da uluslararası araştırmalarda bulunmuşlar ve bu çalışmalar sonucunda çocukların sosyal ve akademik yeterliliklerin faktör yapısının genellenebilir olduğunu ortaya çıkarmışlardır. Öğrencilerin cinsiyetleri açısından sosyal yeterlilik durumları arasında anlamlı bir farklılaşma bulunmamıştır. Ancak her üç toplumda da kız öğrencilerin akademik etkinlikler ile suça teşvik eden akran baskısına direnç gösterme yeterliliklerinin erkek öğrencilerden daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca bu araştırmada İtalyan çocukların sosyal yeterlik algılarının, Macar çocuklarının akademik öz-yeterlilik algılarının, Polonyalı çocukların ise akademik öz düzenleme yeterliliklerinin diğer iki ülke çocuklarından daha yüksek olduğunu saptamışlardır.

Caprara, Scabini, Barbaranelli, Pastorelli, Regalia ve Bandura (1998) yaptıkları çalışmada yüksek risk gösteren etkinliklerde akran baskısına karşı direnç göstermeye yönelik öz-yeterlilik algısının, suç davranışı gerçekleştirmeye yönelik davranış ile ilişkisini araştırmışlardır. Araştırmada 14-18 yaş aralığında yer alan ergenlere, öz-düzenleme yeterlilikleri, aileleriyle iletişimsel açıklıklar, suçlu davranışları ve madde kullanımları ile ilgili ölçekler uygulanmıştır. Yapılan bu ölçek uygulamasından sonra elde analizler doğrultusunda aileleriyle açık bir şekilde iletişim kurabilen ergenlerin yüksek düzeyde öz-yeterliliğe sahip oldukları, akranlarından daha az etkilendikleri, suç izleme davranışlarını daha az gösterdikleri ve madde kullanımına daha az katıldıklarını tespit edilmiştir.

Bu bağlamda yapılan çalışmalar genel olarak değerlendirildiğinde çeşitli değişkenlerin öz-yeterlik üzerinde etkisinin var olduğu görülmektedir. Bunun yanında aksi yönde sonuca ulaşan çalışmaların bulgularına da rastlamak mümkündür.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde; araştırmanın modeli, araştırma grubu, veri toplama araçları, verilerin nasıl toplandığı ve verilerin analizi açıklanmıştır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Türkiye'deki Sınıf Öğretmeni adaylarının akademik öz-yeterlik durumlarını belirlemeyi amaçlayan bu çalışma tarama modelinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmada var olan durumun betimlenmesine ve araştırma konusu kendi koşulları içerisinde olduğu gibi tanımlanmaya çalışıldığından tarama modeli uygun bir model olarak görülmüştür. Karasar'a (2012) göre tarama modeli; çok sayıda denekten oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacı ile ondan alınacak bir grup ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir. Bunun yanında bu araştırmada tarama modelinin seçilmesinde Fraenkel ve Wallen (2006) tarafından ortaya konulan modelin sağladığı avantajlarda etkili olmuştur. Bu avantajlar şunlardır:

- Büyük bir topluluğu temsil eden küçük grupların bazı özelliklerinin (tutum, ilgi, kaygı vb.) betimlenmesine,
- Veriler, özelliği betimlenecek topluluğun her bir bireyinden değil, bu topluluğu temsil eden bir parçasından toplanmasına,
- Araştırma için ihtiyaç duyulan verilerin, hedef örnekleme doğrultulan sorulara verilen cevaplara

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Türkiye İstatistik Bölge Birimlerinin (TÜİK) sınıflandırmasında tespit edilen bölgelerde yer alan ve bu bölgelerden belirlenen devlet üniversitesi bünyesinde bulunan Eğitim Fakültesi Sınıf Eğitimi Anabilim Dalında öğrenim görmekte olan 4.sınıf öğretmen adayları oluşturmaktadır. Örneklem seçim yöntemi olarak basit seçkisiz örnekleme yöntemi tercih edilmiştir. Bu örnekleme yöntemi, her bir örneklem birimine eşit seçilme olasılığı vererek seçilen birimlerin örnekleme alındığı yöntemdir (Büyüköztürk, ve ark. 2010).

Tablo 3.1

Araştırmanın Örneklemine Oluşturan Üniversiteler ve Sınıf Öğretmen Adayların Sayıları

Örneklem Bölgesi	Üniversite	N	%
İstanbul	Marmara Üniversitesi	92	7.1
Batı Marmara	Trakya Üniversitesi	73	5.6
	Çanakkale 18 Mart Üniversitesi	78	6.0
Ege	Afyon Kocatepe Üniversitesi	62	4.8
	Dokuz Eylül Üniversitesi	56	4.3
	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	73	5.6
Doğu Marmara	Anadolu Üniversitesi	40	3.1
Batı Anadolu	Gazi Üniversitesi	87	6.7
	Necmettin Erbakan Üniversitesi	46	3.5
Akdeniz	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	75	5.8
	Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi	50	3.9
Orta Anadolu	Ahi Evran Üniversitesi	40	3.1
	Erciyes Üniversitesi	46	3.5
Batı Karadeniz	Amasya Üniversitesi	76	5.9
	Bartın Üniversitesi	26	2.0
	Kastamonu Üniversitesi	46	3.5
Doğu Karadeniz	Giresun Üniversitesi	116	8.9
Kuzeydoğu Anadolu	Atatürk Üniversitesi	66	5.1
	Kafkas Üniversitesi	33	2.5
Ortadoğu Anadolu	Fırat Üniversitesi	48	3.7
Güneydoğu Anadolu	Kilis 7 Aralık Üniversitesi	42	3.2
	Harran Üniversitesi	27	2.1

Tablo 3.1’de görüldüğü üzere araştırmanın örneklem grubunu 12 bölgede yer alan 22 üniversite oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan 1298 sınıf öğretmeni adayının örneklem

bölgelerine göre dağılımı incelendiğinde; 92'si (%7.1) İstanbul, 151'i (%11.6) Batı Marmara, 191'i (%14.7) Ege, 40'ı (%3.1) Doğu Marmara, 133'ü (%10.2) Batı Anadolu, 125'i (%9.7) Akdeniz, 86'sı (%6.6) Orta Anadolu, 148'i (%11.4) Batı Karadeniz, 116'sı (%8.9) Doğu Karadeniz, 99'u (%7.6) Kuzeydoğu Anadolu, 48'i (%3.7) Ortadoğu Anadolu ve 69'u (%5.3) Güneydoğu Anadolu bölgesinden katılmıştır.

Çalışma grubuna dahil edilen sınıf öğretmeni adaylarının cinsiyetlerine göre dağılımı Tablo 3.2' de verilmiştir.

Tablo 3.2

Araştırmaya Katılan Sınıf Öğretmeni Adaylarının Cinsiyete Göre Dağılımı

Cinsiyet	N	%
Kadın	910	70.1
Erkek	388	29.9
Toplam	1298	100

Tablo 3.2'ye göre araştırmaya katılan sınıf öğretmeni adaylarının cinsiyete göre dağılımları incelendiğinde sınıf öğretmen adayların %70.1'nin (910) kadın, %29.9'nun erkek (388) olduğu görülmektedir.

Çalışma grubuna dahil edilen sınıf öğretmeni adaylarının akademik not ortalamasına göre dağılımı Tablo 3.3' de verilmiştir.

Tablo 3.3

Araştırmaya Katılan Sınıf Öğretmeni Adaylarının Akademik Not Ortalamasına Göre Dağılımı

Akademik Not Ortalaması	N	%
2.00 ve altı	48	3.6
2.01-2.50	169	13.1
2.51-3.00	496	38.2
3.01-3.50	515	39.7
3.51 ve üzeri	70	5.4
Toplam	1298	100

Tablo 3.3'e göre sınıf öğretmeni adaylarının akademik not ortalamalarına göre dağılımı incelendiğinde %3.6'sının (48) 2.00 ve altı, % 13.1'inin (169) 2.01-2.50, %38.2'sinin

(496) 2.51-3.00, %39.7'sinin (515) 3.01-3.50, %5.4'ünün (70) 3.51 ve üzerinde akademik not ortalamasına sahip olduğu görülmektedir. Ayrıca öğretmen adaylarının not ortalamalarının genelde iyi olduğunu (%45.1'i 3.01 ve üzeri nota sahip) söyleyebiliriz.

Çalışma grubuna dahil edilen sınıf öğretmeni adaylarının ailelerin yaşadığı bölgeye göre dağılımı Tablo 3.4' de verilmiştir.

Tablo 3.4

Araştırmaya Katılan Sınıf Öğretmeni Adaylarının Ailelerin Yaşadığı Bölgeye Göre Dağılımı

Yaşadığı Bölge	N	%
Marmara Bölgesi	266	20.5
Ege Bölgesi	175	13.5
Akdeniz Bölgesi	205	15.8
İç Anadolu Bölgesi	233	18.0
Karadeniz Bölgesi	147	11.3
Doğu Anadolu Bölgesi	145	11.2
Güneydoğu Anadolu Bölgesi	127	9.8
Toplam	1298	100

Tablo 3.4'e göre araştırmaya katılan sınıf öğretmeni adaylarının ailelerin yaşadığı bölgeye göre dağılımları incelendiğinde %20.5'i (266) Marmara Bölgesinde, %13.5'i (175) Ege Bölgesinde, %15.8'i (205) Akdeniz Bölgesinde, %18'i (233) İç Anadolu Bölgesinde, %11.3'ü (147) Karadeniz Bölgesinde, %11.2'si (145) Doğu Anadolu Bölgesinde ve %9.8'i (127) Güneydoğu Anadolu Bölgesinde bulunmaktadır. Coğrafi bölgelere göre dağılımın homojenlik gösterdiğini söyleyebiliriz. Dolayısıyla örneklemin Türkiye genelini temsil ettiğini söylemek mümkündür.

Çalışma grubuna dahil edilen sınıf öğretmeni adaylarının anne eğitim durumuna göre dağılımı Tablo 3.5'de verilmiştir.

Tablo 3.5

Araştırmaya Katılan Sınıf Öğretmeni Adaylarının Anne Eğitim Durumuna Göre Dağılımı

Anne Eğitim Durumu	N	%
İlkokul	742	57.2
Ortaokul	165	12.7
Lise	172	13.3
Üniversite	88	6.8
Diğer	131	10.1
Toplam	1298	100

Tablo 3.5'e göre sınıf öğretmeni adaylarının anne eğitim durumuna göre dağılımı incelendiğinde % 57.2'sinin (742) ilkokul, % 12,7'sinin (165) ortaokul, % 13.3'ünün (172) lise, % 6.8'inin (88) üniversite mezunu, % 10.1'inin (131) diğer olduğu görülmektedir.

Çalışma grubuna dahil edilen sınıf öğretmeni adaylarının baba eğitim durumuna göre dağılımı Tablo 3.6'de verilmiştir.

Tablo 3.6

Araştırmaya Katılan Sınıf Öğretmeni Adaylarının Baba Eğitim Durumuna Göre Dağılımı

Baba Eğitim Durumu	N	%
İlkokul	479	36.9
Ortaokul	229	17.6
Lise	325	25.0
Üniversite	222	17.1
Diğer	43	3.3
Toplam	1298	100

Tablo 3.6'ya göre sınıf öğretmeni adaylarının baba eğitim durumuna göre dağılımı incelendiğinde % 36.9'unun (479) ilkokul, % 17,6'mın (229) ortaokul, % 25'inin (325) lise ve % 17.1'inin (222) üniversite mezunu, % 3.3'ünün (43) diğer olduğu görülmektedir.

Çalışma grubuna dahil edilen sınıf öğretmeni adaylarının ailenin sosyo-ekonomik düzeyine göre dağılımı Tablo 3.7'de verilmiştir.

Tablo 3.7

Araştırmaya Katılan Sınıf Öğretmeni Adaylarının Ailelerinin Sosyo-Ekonomik Düzeyine Göre Dağılımı

Sosyo-Ekonomik Düzey	N	%
1500 TL ve altı	426	32.8
1501-2500 TL	403	31.0
2501-3500 TL	310	23.9
3501 TL ve üzeri	159	12.2
Toplam	1298	100

Tablo 3.7'ye göre sınıf öğretmeni adaylarının ailelerinin sosyo-ekonomik düzeyine göre dağılım incelendiğinde %32.8'inin (426) 1500TL ve altı, % 31'inin (403) 1501-2500 TL, %23.9'unun (310) 2501-3500 TL, %12.2'sinin (159) 3501 TL ve üzeri gelire sahip oldukları ortaya çıkmıştır.

Çalışma grubuna dahil edilen sınıf öğretmeni adaylarının lisans eğitimi aldığı bölümden memnun olma durumuna göre dağılımı Tablo 3.8'de verilmiştir.

Tablo 3.8

Araştırmaya Katılan Sınıf Öğretmeni Adaylarının Lisans Eğitimi Aldığı Bölümden Memnun Olma Durumuna Göre Dağılımı

Memnun Olma Durumu	N	%
Memnunum	788	60.7
Kısmen memnunum	356	27.4
Memnun değilim	154	11.9
Toplam	1298	100

Tablo 3.8'e göre sınıf öğretmeni adaylarının lisans eğitiminden memnun olma durumuna göre dağılım incelendiğinde %60.7'sinin (788) memnun, % 27.4'ünün (356) kısmen memnun, %11.9'unun (154) memnun olmadığı görülmektedir. Sınıf öğretmeni adaylarının büyük çoğunluğunun lisans eğitimi aldığı bölümden memnun olduklarını söylemekle birlikte bunun branş açısından ve geleceğimiz olan çocuklarımız adına sevindirici olduğunu söylemek mümkündür.

Çalışma grubuna dahil edilen sınıf öğretmeni adaylarının ikna etme becerisine göre dağılımı Tablo 3.9'da verilmiştir.

Tablo 3.9

Araştırmaya Katılan Sınıf Öğretmeni Adaylarının İkna Etme Becerisine Göre Dağılımı

İkna Etme Becerisi	N	%
Düşük	67	5.2
Orta	706	54.4
Yüksek	525	40.4
Toplam	1298	100

Tablo 3.9’da görüldüğü üzere sınıf öğretmeni adaylarının ikna etme becerisine göre dağılım incelendiğinde % 5.2’si (67) düşük, % 54.4’ü (706) orta ve % 40.4’ü (525) yüksek düzeyde ikna edebildiklerini ifade etmişlerdir. Bu sonuca göre sınıf öğretmeni adaylarının yarınlarımız olan çocuklarımızın iyi donanımlı sağlıklı ve kendilerine güvenen bireyler olarak yetişmesine olumlu yönde katkıda bulunacağını söylemek olasıdır.

3.3. Veri Toplama Araçları

Sınıf öğretmeni adaylarının akademik öz-yeterliklerini belirlemek amacıyla hazırlanan veri toplama aracı “Akademik Öz-Yeterlik Ölçeği” ve “Kişisel Bilgiler” kısmı olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır.

3.3.1. Akademik Öz-Yeterlik Ölçeği

Sınıf öğretmeni adaylarının akademik öz-yeterliklerini belirlemek amacıyla Owen ve Froman (1988) tarafından geliştirilen Ekici (2012) tarafından Türkçeye uyarlanan “Akademik Öz-Yeterlik Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçek beşli likert tipinde 33 madde ve 3 alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçekte yer alan “Sosyal Statü” boyutu 10 maddeden (2, 3, 4, 11, 14, 15, 16, 17, 25, 27), “Bilişsel Uygulamalar” boyutu 19 maddeden (1, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 18, 19, 20, 21, 22, 24, 30, 31, 32, 33) ve “Teknik Beceriler” boyutu 4 maddeden (23, 26, 28, 29) oluşmaktadır. Ölçeğin 33 maddeden oluşan orijinal hali beşli likert türünde hazırlanmış ve “Oldukça fazla (5 puan)”, “Fazla (4 puan)”, “Kısmen fazla (3 puan)”, “Az (2 puan)” ve “Oldukça az (1 puan)” şeklindedir.

Ölçeğin geneli ve alt boyutlarında orijinal hali ve uygulama sonucunda ortaya çıkan Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı değerleri ile boyutlarda yer alan maddelere ilişkin örnekler Tablo 3.10'da verilmiştir.

Tablo 3.10

Akademik Öz-yeterlik Ölçeğinin Güvenirlik Katsayısı ve Örnek Maddeler

Ölçek ve Boyutlar	Orijinal Cronbach Alpha Değeri	Uygulama Sonucunda Cronbach Alpha Değeri	Örnek Maddeler
Sosyal Statü Boyutu	.88	.79	Sınıf tartışmasına katılma
Bilişsel Uygulamalar Boyutu	.82	.88	Ders sırasında düzenli notlar tutma
Teknik Beceriler Boyutu	.90	.71	Kütüphaneyi güzel kullanma
Akademik Öz-yeterlik Ölçeği	.86	.91	

Tablo 3.10' da yer alan bilgilere göre akademik öz-yeterlik ölçeğin Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı .91, alt boyutları olan sosyal statü boyutunda .79, bilişsel uygulamalar boyutunda .88 ve teknik beceri boyutunda .71 olarak bulunmuştur.

3.3.2. Kişisel Bilgi Formu

Sınıf öğretmeni adaylarının öğrenim gördükleri üniversite, cinsiyet, akademik not ortalaması, ailelerin yaşadığı bölge, ailenin sosyo-ekonomik düzeyi, anne ve baba eğitim durumu, lisans eğitimi aldığı bölümden memnun olma ve ikna etme beceri düzeyini belirlemek amacıyla hazırlanan bilgi formudur.

3.4. Verilerin Analizi

Veri toplama aracı olarak alınan kişisel bilgi formu ve Akademik Öz-Yeterlik Ölçeğinden elde edilen veriler araştırmanın amaçlarına uygun olarak değerlendirilmiştir. Elde edilen veriler incelenerek uygulanan 1500 veri toplama aracından uygun olmayan 202 tanesi çıkarılarak 1298 veri bilgisayar ortamına aktarılmıştır ve verilerin analizinde SPSS 20

istatistik paket programı kullanılmıştır. Verilerin analizinde ilk olarak ölçeğin güvenilirliğine bakılmış güvenilirlik değerleri bulunduktan sonra istatistiksel analizlere geçilmiştir. Elde edilen verilere araştırma soruları doğrultusunda hangi analizlerin yapılacağını belirlemek için veri setinin normal dağılım gösterip göstermediği belirlenmiştir. Dağılımın normalliğini belirlemek amacıyla Kolmogorow-Smirnov ve Shapiro-Wilk testi yapılmış, basıklık ve çekiklik değerleri hesaplanmıştır. Büyüköztürk (2012), grup büyüklüğünün 50'den fazlası olması durumunda puanların normalliğe uygunluğunu Kolmogorow-Smirnov (K-S) testi ile yapılacağını ifade etmiştir. Yapılan analizler sonucunda Kolmogorow-Smirnov değeri .120 basıklık değeri .243 ve çekiklik değeri .069 olarak bulunmuştur. Bu sonuçlar doğrultusunda Kolmogorow-Smirnov değeri $p > .05$ büyük ve basıklık-çekiklik değerlerinin -1.5 ile +1.5 arasında olmasından dolayı dağılımın normal olduğu ortaya çıkmıştır. Bundan dolayı araştırmada parametrik analizler kullanılmıştır. Sınıf öğretmenleri adaylarının akademik öz-yeterliklerini belirlemek amacıyla betimsel analizler (frekans, yüzde, ortalama) kullanılmıştır. Ölçekten alınan puanlara göre ortalama puanları 1.00-2.33 arası "Düşük", 2.34-3.67 arası "Orta", 3.68-5.00 arası "Yüksek" düzeyde yer almaktadır. Akademik öz-yeterlik puanları ile cinsiyet arasında anlamlı bir farklılaşmanın olup olmadığını belirlemek amacıyla t-testi yapılmıştır. Sınıf öğretmenleri adaylarının akademik öz-yeterlik puanları ile akademik not ortalama, ailelerin yaşadığı bölge, ailenin gelir düzeyi, anne ve baba eğitim durumu, lisans eğitimi aldığı bölümden memnun olma, ikna etme beceri düzeyleri arasında anlamlı bir farklılaşmanın olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi (One Way ANOVA) yapılmıştır. Tek yönlü varyans analizinde gruplar arasındaki farklılaşmayı belirlemek amacıyla Scheffe testi uygulanmıştır. Farklılaşmanın olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan testlerde anlamlılık değeri $p < .05$ olarak kabul edilmiştir.

BÖLÜM IV

BULGULAR

Veri toplama araçlarının uygulaması ile toplanan verilerin analizi sonucu elde edilen araştırma bulguları yer almaktadır. Araştırmada sınıf öğretmeni adaylarının akademik öz-yeterlik durumlarını çeşitli değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin istatistikî sonuçlara yer verilmiştir. Araştırmada elde edilen bulgular, araştırmanın amacı ve alt problemler doğrultusunda tablo haline getirilmiştir.

Araştırmanın problemi doğrultusunda sınıf öğretmeni adaylarının akademik öz-yeterlik puanı ve alt boyutlarının belirlenmesi için yapılan betimsel analiz sonuçları Tablo 4.1’de verilmiştir.

Tablo 4.1

Ölçeğe İlişkin Ortalama, Standart Sapma ve Standart Hata Değerleri

	N	Ortalama	Standart sapma	Standart hata
Sosyal statü	1298	2.906	.675	.018
Bilişsel uygulamalar	1298	3.309	.612	.017
Teknik beceriler	1298	3.334	.777	.021
Akademik öz-yeterlik	1298	3.190	.580	.016

Tablo 4.1’e göre araştırmaya katılan sınıf öğretmeni adaylarının akademik öz-yeterlik ortalamaları 3.19 bulunmuş olup “Orta” düzeyde akademik öz-yeterliğe sahiptirler. Akademik öz-yeterliğin alt boyutlarının puan ortalamalarına bakıldığında sosyal statü boyutu 2.90, bilişsel uygulamalar boyutu 3.30, teknik beceriler boyutu 3.33 olarak bulunmuştur. Alt boyutlar incelendiğinde bütün boyutların “Orta” düzeyde olduğu ortaya çıkmıştır. Sınıf öğretmeni adaylarının akademik öz-yeterliklerinin alt boyutları incelendiğinde teknik beceriler boyutunun puan ortalamasının daha yüksek olduğu, sosyal statü boyutunun ise puan ortalamasının düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci alt probleminde “Sınıf Öğretmeni adaylarının akademik not ortalamasına göre akademik öz-yeterlikleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?” sorusuna cevap aranmıştır. Tablo 4.2’de sınıf öğretmeni adaylarının akademik not ortalaması değişkenine göre akademik öz-yeterliklerinin farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları yer almaktadır.

Tablo 4.2

Akademik Öz-Yeterlik Ölçeği Puanlarının Akademik Not Ortalama Değişkenine Göre Farklılaşıp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

<i>f</i> , \bar{X} ve <i>SS</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					Anlamlı Farklılık	
Puan	Grup	<i>N</i>	\bar{X}	<i>SS</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>p</i>	
Sosyal statü	2.00 ve altı	48	2.725	.709	G.Arası	12.428	4	3.107	6.930	.000	4>2, 4>3 ve 5>1, 5>2, 5>3
	2.01-2.50	169	2.786	.680	G.İçi	579.675	1293	.448			
	2.51-3.00	496	2.848	.663	Toplam	592.103	1297				
	3.01-3.50	515	2.989	.676							
	3.51 ve üzeri	70	3.120	.599							
Bilişsel uygulamalar	2.00 ve altı	48	3.019	.646	G.Arası	45.650	4	11.412	33.453	.000	3>2 ve 4>1, 4>2, 4>3 ve 5>1, 5>2, 5>3
	2.01-2.50	169	3.035	.575	G.İçi	441.104	1293	.341			
	2.51-3.00	496	3.198	.579	Toplam	486.754	1297				
	3.01-3.50	515	3.495	.584							
	3.51 ve üzeri	70	3.578	.590							
Teknik beceriler	2.00 ve altı	48	2.963	.896	G.Arası	28.585	4	7.146	12.232	.000	4>1, 4>2, 4>3 ve 5>1
	2.01-2.50	169	3.118	.869	G.İçi	755.407	1293	.584			
	2.51-3.00	496	3.273	.729	Toplam	783.992	1297				
	3.01-3.50	515	3.484	.745							
	3.51 ve üzeri	70	3.432	.771							
Akademik öz-yeterlik	2.00 ve altı	48	2.923	.615	G.Arası	30.914	4	7.728	24.649	.000	4>1, 4>2, 4>3 ve 5>1, 5>2, 5>3
	2.01-2.50	169	2.969	.563	G.İçi	405.402	1293	.314			
	2.51-3.00	496	3.101	.551	Toplam	436.316	1297				
	3.01-3.50	515	3.340	.562							
	3.51 ve üzeri	70	3.422	.555							

*1 (2.00 ve altı), 2 (2.01-2.50), 3 (2.51-3.00), 4 (3.01-3.50), 5 (3.51 ve üzeri)

Tablo 4.2’de görüldüğü üzere, akademik öz-yeterlik puanlarının ve alt boyutlarının sınıf öğretmeni adaylarının akademik not ortalama değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını ortaya çıkarmak için yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmıştır. Bu analiz sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasında sosyal statü puanlarında ($F=6.93$; $p<.05$), bilişsel uygulamalar ($F=33.45$; $p<.05$) ve teknik beceriler ($F=12.23$; $p<.05$) boyutlarında anlamlı bir farklılaşma bulunmuştur. Akademik öz-yeterlik ile sınıf öğretmeni adaylarının akademik ortalama değişkeni arasında anlamlı bir farklılaşma olduğu ortaya çıkmıştır ($F=24.64$; $p<.05$). Bu analizlerin sonucunda anlamlı farklılaşmanın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek için tamamlayıcı analizler yapılmıştır. Hangi tamamlayıcı post-hoc tekniğinin kullanılacağını karar vermek için varyansların homojenliği denetlenmiş, varyansların akademik öz-yeterlik ve alt boyutlarında homojen olduğu saptanmıştır ($p>.05$). Bu aşamadan sonra yapılan ortaya çıkan farklılaşmanın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek için Scheffe çoklu karşılaştırma analizi yapılmıştır. Sosyal statü boyutunda anlamlı farklılık 3.01-3.50 ortalama ile 2.01-2.50 ortalama, 2.51-3.00 ortalama arasında 3.01-3.50 ortalama lehine ortaya çıkmıştır. 3.51 ve üzeri ortalama ile 2.00- altı ortalama, 2.01-2.50 ortalama ve 2.51-3.00 ortalama arasında 3.51 ve üzeri ortalama lehine ortaya çıkmıştır. Bilişsel uygulamalar boyutunda anlamlı farklılık 2.51-3.00 ortalama ile 2.01-2.50 ortalama arasında 2.51-3.00 ortalama lehine ortaya çıkmıştır. 3.01- 3.50 ortalama ile 2.00- altı ortalama, 2.01-2.50 ortalama ve 2.51-3.00 ortalama arasında 3.01- 3.50 ortalama lehine ortaya çıkmıştır. 3.51 ve üzeri ortalama ile 2.00- altı ortalama, 2.01-2.50 ortalama ve 2.51-3.00 ortalama arasında 3.51 ve üzeri ortalama lehine ortaya çıkmıştır. Teknik beceriler boyutunda anlamlı farklılık 3.01-3.50 ortalama ile 2.00 ve altı ortalama, 2.01-2.50 ortalama ve 2.51-3.00 ortalama arasında 3.01-3.50 ortalama lehine aynı zamanda 3.51 ve üzeri ile 2.00- ve altı ortalama arasında 3.51 ve üzeri lehine ortaya çıkmıştır. Akademik öz-yeterlik ile ailelerin yaşadığı bölge arasında anlamlı farklılık 3.01- 3.50 ortalama ile 2.00- altı ortalama, 2.01-2.50 ortalama ve 2.51-3.00 ortalama arasında 3.01-3.50 ortalama lehine aynı zamanda 3.51 ve üzeri ortalama ile 2.00- altı ortalama, 2.01-2.50 ortalama ve 2.51-3.00 ortalama arasında 3.51 ve üzeri ortalama lehine ortaya çıkmıştır.

4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın ikinci alt probleminde “Sınıf Öğretmeni adaylarının cinsiyete göre akademik öz-yeterlikleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?” sorusuna cevap aranmıştır. Tablo 4.3’de sınıf öğretmeni adaylarının cinsiyet değişkenine göre akademik öz-yeterliklerinin farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız gruplar t-testi sonuçları bulunmaktadır.

Tablo 4.3

Sınıf Öğretmeni Adaylarının Akademik Öz-yeterlik Ölçeği Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşıp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	\bar{x}	SS	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
Sosyal statü	Kadın	910	2.898	.670	.022	-0.667	1296	.505
	Erkek	388	2.925	.687	.034			
Bilişsel uygulamalar	Kadın	910	3.371	.612	.020	5.730	1296	.000
	Erkek	388	3.161	.588	.029			
Teknik beceriler	Kadın	910	3.369	.769	.025	2.474	1296	.014
	Erkek	388	3.252	.791	.040			
Akademik öz-yeterlik	Kadın	910	3.228	.577	.019	3.625	1296	.000
	Erkek	388	3.101	.575	.029			

Tablo 4.3’de görüldüğü üzere, akademik öz-yeterlik ölçeği ve alt boyutlarının ortalama puanlarının, sınıf öğretmeni adaylarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan bağımsız gruplar t testi sonucunda gruplar arasında farklılaşma anlamlı bulunmuştur ($t=3.625$; $p<.05$). Bu anlamlı farklılık kadın sınıf öğretmeni adayları lehine olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Cinsiyet değişkeni ile akademik öz-yeterlik ölçeğinin, bilişsel uygulamalar boyutu ($t=5.730$; $p<.05$) ve teknik beceriler boyutu ($t=2.474$; $p<.05$) arasında anlamlı bir farklılaşma olduğu, sosyal statü boyutu ($t=-.667$; $p>.05$) arasında anlamlı bir farklılaşmanın olmadığı ortaya çıkmıştır. Bilişsel uygulamalar ve teknik beceriler boyutunda cinsiyet faktörüne bağlı olarak ortaya çıkan farklılaşmanın kadın sınıf öğretmen adayları lehine olduğu tespit edilmiştir.

4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın üçüncü alt probleminde “Sınıf Öğretmeni adaylarının ailelerin yaşadığı bölgeye göre akademik öz-yeterlikleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?” sorusuna cevap aranmıştır. Tablo 4.4’de sınıf öğretmeni adaylarının ailelerin yaşadığı bölge değişkenine göre akademik öz-yeterliklerinin farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları bulunmaktadır.

Tablo 4.4

Akademik Öz-yeterlik Ölçeği Puanlarının Ailelerin Yaşadığı Bölge Değişkenine Göre Farklılaşıp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Puan	Grup	f, \bar{X} ve SS Değerleri				ANOVA Sonuçları					Anlamlı Farklılık
		N	\bar{X}	SS	Var. K.	KT	Sd	KO	F	P	
Sosyal statü	Marmara bölgesi	266	2.980	.700	G.Arası	4.546	6	.758	1.665	.126	
	Ege bölgesi	175	2.966	.673	G.İçi	587.557	1291	.455			
	Akdeniz bölgesi	205	2.922	.684	Toplam	592.103	1297				
	İç Anadolu bölgesi	233	2.878	.670							
	Karadeniz bölgesi	147	2.880	.617							
	Doğu Anadolu bölgesi	145	2.848	.684							
	Güneydoğu Anadolu bölgesi	127	2.792	.663							
Bilişsel uygulamalar	Marmara bölgesi	266	3.441	.633	G.Arası	9.720	6	1.620	4.384	.000	7>2, 7>4
	Ege bölgesi	175	3.378	.590	G.İçi	477.034	1291	.370			
	Akdeniz bölgesi	205	3.283	.577	Toplam	486.754	1297				
	İç Anadolu bölgesi	233	3.296	.629							
	Karadeniz bölgesi	147	3.251	.531							
	Doğu Anadolu bölgesi	145	3.208	.644							
	Güneydoğu Anadolu bölgesi	127	3.180	.622							
Teknik beceriler	Marmara bölgesi	266	3.538	.768	G.Arası	18.318	6	3.053	5.148	.000	7>2,7>4, 7>5, 7>6
	Ege bölgesi	175	3.381	.748	G.İçi	765.674	1291	.593			
	Akdeniz bölgesi	205	3.324	.720	Toplam	783.992	1297				
	İç Anadolu bölgesi	233	3.288	.776							
	Karadeniz bölgesi	147	3.176	.772							
	Doğu Anadolu bölgesi	145	3.243	.831							
	Güneydoğu Anadolu bölgesi	127	3.226	.792							
Akademik öz-yeterlik	Marmara bölgesi	266	3.313	.597	G.Arası	8.382	6	1.397	4.215	.000	7>4
	Ege bölgesi	175	3.253	.563	G.İçi	427.934	1291	.331			
	Akdeniz bölgesi	205	3.179	.557	Toplam	436.316	1297				
	İç Anadolu bölgesi	233	3.169	.593							
	Karadeniz bölgesi	147	3.129	.503							
	Doğu Anadolu bölgesi	145	3.103	.608							
	Güneydoğu Anadolu bölgesi	127	3.068	.583							

*1 (Akdeniz Bölgesi), 2 (Doğu Anadolu Bölgesi), 3 (Ege Bölgesi), 4 (Güneydoğu Anadolu Bölgesi), 5 (İç Anadolu Bölgesi), 6 (Karadeniz Bölgesi), 7 (Marmara Bölgesi)

Tablo 4.4’de görüldüğü üzere, akademik öz-yeterlik puanlarının sınıf öğretmeni adaylarının ailelerin yaşadıkları bölgeye göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda sosyal statü boyutunda ($F=1.665$; $p>.05$) anlamlı bir farklılaşma ortaya çıkmamıştır. Bilişsel uygulamalar ($F=4.384$; $p<.05$) ve teknik beceriler ($F=5.148$; $p<.05$) boyutlarında anlamlı bir farklılaşma bulunmuştur. Akademik öz-yeterlik puanının ortalaması ile sınıf öğretmeni adaylarının ailelerinin yaşadıkları bölgeler arasında anlamlı bir farklılaşma olduğu ortaya çıkmıştır ($F=4.215$; $p<.05$). Bu analizlerin sonucunda anlamlı farklılaşmanın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek için tamamlayıcı analizler yapılmıştır. Hangi tamamlayıcı post-hoc tekniğinin kullanılacağını karar vermek için varyansların homojenliği denetlenmiş, varyansların akademik öz-yeterlik ve alt boyutlarında homojen olduğu saptanmıştır ($p>.05$). Bu aşamadan sonra yapılan ortaya çıkan farklılaşmanın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek için Scheffe çoklu karşılaştırma analizi yapılmıştır. Bilişsel uygulamalar boyutunda anlamlı farklılık Marmara bölgesi ile Doğu Anadolu bölgesi ve Güneydoğu Anadolu bölgesi arasında Marmara bölgesi lehine ortaya çıkmıştır. Teknik beceriler boyutunda anlamlı farklılık Marmara bölgesi ile Doğu Anadolu bölgesi, Güneydoğu Anadolu bölgesi, İç Anadolu bölgesi ve Karadeniz bölgesi arasında Marmara bölgesi lehine ortaya çıkmıştır. Akademik öz-yeterlik ile ailelerin yaşadığı bölge arasında anlamlı farklılık Marmara bölgesi ile Güneydoğu Anadolu bölgesi arasında Marmara bölgesi lehine ortaya çıkmıştır.

4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın dördüncü alt probleminde “Sınıf Öğretmeni adaylarının anne eğitim durumuna göre akademik öz-yeterlikleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?” sorusuna cevap aranmıştır. Tablo 4.5’de sınıf öğretmeni adaylarının anne eğitim durumu değişkenine göre akademik öz-yeterliklerinin farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları yer almaktadır.

Tablo 4.5

Akademik Öz-yeterlik Ölçeği Puanlarının Anne Eğitim Durumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Puan	<i>f</i> , \bar{x} ve <i>SS</i> Değerleri				ANOVA Sonuçları					Anlamlı Farklılık	
	Grup	<i>N</i>	\bar{x}	<i>SS</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>		<i>p</i>
Sosyal statü	İlkokul	742	2.904	.677	G.Arası	1.319	4	.330			
	Ortaokul	165	2.892	.643	G.İçi	590.784	1293	.457			
	Lise	172	2.950	.627	Toplam	592.103	1297		.722	.577	
	Üniversite	88	2.970	.827							
	Diğer	131	2.838	.657							
Bilişsel uygulamalar	İlkokul	742	3.321	.616	G.Arası	1.208	4	.302			
	Ortaokul	165	3.334	.567	G.İçi	485.547	1293	.376			
	Lise	172	3.308	.629	Toplam	486.754	1297		.804	.523	
	Üniversite	88	3.284	.694							
	Diğer	131	3.224	.562							
Teknik beceriler	İlkokul	742	3.372	.768	G.Arası	8.438	4	2.110			
	Ortaokul	165	3.395	.764	G.İçi	775.554	1293	.600			
	Lise	172	3.324	.803	Toplam	783.992	1297		3.517	.007	2>1
	Üniversite	88	3.235	.886							
	Diğer	131	3.122	.701							
Akademik öz-yeterlik	İlkokul	742	3.201	.584	G.Arası	1.346	4	.336			
	Ortaokul	165	3.208	.526	G.İçi	434.970	1293	.314	1.000	.406	
	Lise	172	3.201	.580	Toplam	436.316	1297				
	Üniversite	88	3.183	.682							
	Diğer	131	3.095	.542							

*1 (Diğer), 2 (İlkokul), 3 (Ortaokul), 4 (Lise), 5 (Üniversite)

Tablo 4.5’de görüldüğü üzere, akademik öz-yeterlik puanlarının sınıf öğretmeni adaylarının anne eğitim durumu değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda sosyal statü ($F=.722$; $p>.05$) ve bilişsel uygulamalar ($F=.804$; $p>.05$) boyutunda anlamlı bir farklılaşma ortaya çıkmamıştır. Teknik beceriler ($F=3.517$; $p<.05$) boyutunda anlamlı bir farklılaşma bulunmuştur. Akademik öz-yeterlik ile sınıf öğretmeni adaylarının anne eğitim durumu arasında anlamlı bir farklılaşmanın olmadığı ortaya çıkmıştır ($F=1.000$; $p>.05$). Bu analizlerin sonucunda anlamlı farklılaşmanın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek için tamamlayıcı analizler yapılmıştır. Hangi tamamlayıcı post-hoc tekniğinin kullanılacağını karar vermek için varyansların homojenliği denetlenmiş, varyansların

akademik öz-yeterlik ve alt boyutlarında homojen olduğu saptanmıştır ($p>.05$). Bu aşamadan sonra yapılan ortaya çıkan farklılaşmanın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek için Scheffe çoklu karşılaştırma analizi yapılmıştır. Teknik beceriler boyutunda anlamlı farklılık ilkökul ile diğer arasında ilkökul mezunu anneler lehine ortaya çıkmıştır.

4.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın beşinci alt probleminde “Sınıf Öğretmeni adaylarının baba eğitim durumuna göre akademik öz-yeterlikleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?” sorusuna cevap aranmıştır. Tablo 4.6’da sınıf öğretmeni adaylarının baba eğitim durumuna göre akademik öz-yeterliğin farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları yer almaktadır.

Tablo 4.6

Akademik Öz-yeterlik Ölçeği Puanlarının Baba Eğitim Durumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

		<i>f</i> , \bar{x} ve <i>SS</i> Değerleri				ANOVA Sonuçları				
Puan	Grup	<i>N</i>	\bar{x}	<i>SS</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Sosyal statü	İlkokul	479	2.880	.664	G.Arası	1.254	4	.314		
	Ortaokul	229	2.909	.704	G.İçi	590.849	1293	.457		
	Lise	325	2.936	.702	Toplam	592.103	1297		.686	.602
	Üniversite	222	2.937	.702						
	Diğer	43	2.807	.620						
Bilişsel uygulamalar	İlkokul	479	3.315	.632	G.Arası	1.958	4	.489		
	Ortaokul	229	3.319	.605	G.İçi	484.796	1293	.375		
	Lise	325	3.310	.581	Toplam	486.754	1297		1.306	.266
	Üniversite	222	3.322	.631						
	Diğer	43	3.100	.540						
Teknik beceriler	İlkokul	479	3.335	.774	G.Arası	4.933	4	1.233		
	Ortaokul	229	3.259	.800	G.İçi	779.059	1293	.603		
	Lise	325	3.380	.770	Toplam	783.992	1297		2.047	.086
	Üniversite	222	3.386	.771						
	Diğer	43	3.098	.732						
Akademik öz-yeterlik	İlkokul	479	3.186	.582	G.Arası	1.582	4	.396		
	Ortaokul	229	3.187	.583	G.İçi	434.734	1293	.336		
	Lise	325	3.205	.561	Toplam	436.316	1297		1.176	.319
	Üniversite	222	3.213	.609						
	Diğer	43	3.011	.505						

Tablo 4.6’da görüldüğü üzere, akademik öz-yeterlik puanlarının sınıf öğretmeni adaylarının baba eğitim durumu değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda sosyal statü ($F=.686$; $p>.05$), bilişsel uygulamalar ($F=1.309$; $p>.05$) ve teknik beceriler ($F=2.047$; $p>.05$) boyutlarında anlamlı bir farklılaşma ortaya çıkmamıştır. Akademik öz-yeterlik ile sınıf öğretmeni adaylarının baba eğitim durumu arasında anlamlı bir farklılaşmanın olmadığı bulgusuna ulaşılmıştır ($F=1.176$; $p>.05$).

4.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın altıncı alt probleminde “Sınıf Öğretmeni adaylarının ailenin sosyo-ekonomik düzeyine göre akademik öz-yeterlikleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?”

sorusuna cevap aranmıştır. Tablo 4.7’de sınıf öğretmeni adaylarının ailenin sosyo-ekonomik düzeyi değişkenine göre akademik öz-yeterliklerinin farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları yer almaktadır.

Tablo 4.7

Akademik Öz-yeterlik Ölçeği Puanlarının Sınıf Öğretmeni Adaylarının Ailenin Sosyo-Ekonomik Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Puan	f , \bar{x} ve SS Değerleri				ANOVA Sonuçları					
	Grup	N	\bar{x}	SS	Var. K.	KT	Sd	KO	F	p
Sosyal statü	1500 ve altı	426	2.848	.650	G.Arası	2.747	3	.916	2.011	.111
	1501-2500	403	2.926	.657	G.İçi	589.356	1294	.455		
	2501-3500	310	2.919	.716	Toplam	592.103	1297			
	3501 ve üzeri	159	2.989	.699						
Bilişsel uygulamalar	1500 ve altı	426	3.264	.620	G.Arası	1.338	3	.446	1.189	.313
	1501-2500	403	3.321	.601	G.İçi	485.416	1294	.375		
	2501-3500	310	3.333	.593	Toplam	486.754	1297			
	3501 ve üzeri	159	3.349	.653						
Teknik beceriler	1500 ve altı	426	3.285	.764	G.Arası	2.012	3	.671	1.110	.344
	1501-2500	403	3.332	.789	G.İçi	781.890	1294	.604		
	2501-3500	310	3.381	.772	Toplam	783.992	1297			
	3501 ve üzeri	159	3.377	.792						
Akademik öz-yeterlik	1500 ve altı	426	3.140	.578	G.Arası	1.723	3	.574	1.710	.163
	1501-2500	403	3.202	.564	G.İçi	434.593	1294	.336		
	2501-3500	310	3.213	.578	Toplam	436.316	1297			
	3501 ve üzeri	159	3.243	.620						

Tablo 4.7’de görüldüğü üzere, akademik öz-yeterlik puanlarının sınıf öğretmeni adaylarının ailenin sosyo-ekonomik düzeyi değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda sosyal statü ($F=2.011$; $p>.05$), bilişsel uygulamalar ($F=1.189$; $p>.05$) ve teknik beceriler ($F=1.110$; $p>.05$) boyutlarında anlamlı bir farklılaşma ortaya çıkmamıştır. Akademik öz-yeterlik ile sınıf öğretmeni adaylarının ailenin sosyo-ekonomik düzeyi değişkeni arasında anlamlı bir farklılaşmanın olmadığı ortaya çıkmıştır ($F=1.710$; $p>.05$)

4.7. Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın yedinci alt probleminde “Sınıf Öğretmeni adaylarının lisans eğitimi aldığı bölümden memnun olma durumuna göre akademik öz-yeterlikleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?” sorusuna cevap aranmıştır. Tablo 4.8’de sınıf öğretmeni adaylarının lisans eğitimi aldığı bölümden memnun olma durumu değişkenine göre akademik öz-yeterliklerinin farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları yer almaktadır.

Tablo 4.8

Akademik Öz-yeterlik Ölçeği Puanlarının Bölümünden Memnun Olma Durumu Değişkenine Göre Farklılaşıp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Puan	<i>f</i> , \bar{X} ve <i>SS</i> Değerleri				ANOVA Sonuçları					Anlamlı Farklılık		
	Grup	<i>N</i>	\bar{X}	<i>SS</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>		<i>P</i>	
Sosyal statü	Evet	788	2.969	.662	G.Arası	8.062	2	4.031	13.914	.000	3>1,3>2	
	Hayır	154	2.789	.677	G.İçi	584.041	1295	.451				8.938
	Kısmen	356	2.818	.688	Toplam	592.103	1297					
Bilişsel uygulamalar	Evet	788	3.409	.591	G.Arası	23.440	2	11.720	32.758	.000	3>1, 3>2 Ve 2>1	
	Hayır	154	3.034	.652	G.İçi	463.315	1295	.358				
	Kısmen	356	3.204	.587	Toplam	486.754	1297					
Teknik beceriler	Evet	788	3.412	.765	G.Arası	16.493	2	8.247	13.914	.000	3>1, 3>2 Ve 2>1	
	Hayır	154	3.076	.837	G.İçi	767.499	1295	.593				
	Kısmen	356	3.271	.748	Toplam	783.992	1297					
Akademik öz-yeterlik	Evet	788	3.276	.564	G.Arası	16.868	2	8.434	26.039	.000	3>1, 3>2	
	Hayır	154	2.965	.597	G.İçi	419.448	1295	.324				
	Kısmen	356	3.095	.566	Toplam	436.316	1297					

*1 (Hayır), 2 (Kısmen), 3 (Evet)

Tablo 4.8’de görüldüğü üzere, akademik öz-yeterlik puanlarının sınıf öğretmeni adaylarının memnun olma durumu değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda sosyal statü (F=8.938; p<.05), bilişsel uygulamalar (F=32.758; p<.05) ve teknik beceriler (F=13.914;

$p < .05$) boyutlarında anlamlı bir farklılaşma bulunmuştur. Akademik öz-yeterlik ile sınıf öğretmeni adaylarının okuduğu bölümden memnun olma durumu değişkeni arasında anlamlı bir farklılaşma olduğu ortaya çıkmıştır ($F=26.039$; $p < .05$). Bu analizlerin sonucunda anlamlı farklılaşmanın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek için tamamlayıcı analizler yapılmıştır. Hangi tamamlayıcı post-hoc tekniğinin kullanılacağını karar vermek için varyansların homojenliği denetlenmiş, varyansların akademik öz-yeterlik ve alt boyutlarında homojen olduğu saptanmıştır ($p > .05$). Bu aşamadan sonra yapılan ortaya çıkan farklılaşmanın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek için Scheffe çoklu karşılaştırma analizi yapılmıştır. Sosyal statüler boyutunda memnun olan ile memnun olmayan ve kısmen memnun olan arasında memnun olan lehine anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Bilişsel uygulamalar boyutunda memnun olan ile memnun olmayan ve kısmen memnun olan arasında memnun olan lehine aynı zamanda kısmen memnun olan ile memnun olmayan arasında kısmen memnun olan lehine farklılaşma bulunmuştur. Teknik beceriler boyutunda memnun olan ile memnun olmayan ve kısmen memnun olan arasında memnun olan lehine aynı zamanda kısmen memnun olan ile memnun olmayan arasında kısmen memnun olan lehine farklılaşma çıkmıştır. Akademik öz-yeterlikte ise memnun olan ile memnun olmayan ve kısmen memnun olan arasında memnun olan lehine farklılaşma çıkmıştır.

4.8. Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın sekizinci alt probleminde “Sınıf Öğretmeni adaylarının ikna etme becerisi değişkenine göre akademik öz-yeterlikleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?” sorusuna cevap aranmıştır. Tablo 4.9’da sınıf öğretmeni adaylarının ikna etme becerisi değişkenine göre akademik öz-yeterliklerinin farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları yer almaktadır.

Tablo 4.9

Akademik Öz-yeterlik Ölçeği Puanlarının İkna Etme Becerisi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Puan	f , \bar{X} ve SS Değerleri					ANOVA Sonuçları					Anlamlı Farklılık
	Grup	N	\bar{X}	SS	Var. K.	KT	Sd	KO	F	P	
Sosyal statü	Yüksek	525	3.171	.701	G.Arası	64.921	2	32.461	79.738	.000	3>2, 3>1
	Orta	706	2.745	.586	G.İçi	527.182	1295	.407			Ve
	Düşük	67	2.523	.635	Toplam	592.103	1297				2>1
Bilişsel uygulamalar	Yüksek	525	3.511	.618	G.Arası	43.333	2	21.667	63.277	.000	3>2, 3>1
	Orta	706	3.201	.554	G.İçi	443.421	1295	.342			Ve
	Düşük	67	2.857	.631	Toplam	486.754	1297				2>1
Teknik beceriler	Yüksek	525	3.573	.737	G.Arası	56.485	2	28.243	50.273	.000	3>2, 3>1
	Orta	706	3.199	.731	G.İçi	727.507	1295	.562			Ve
	Düşük	67	2.884	.992	Toplam	783.992	1297				2>1
Akademik öz-yeterlik	Yüksek	525	3.415	.584	G.Arası	50.518	2	25.291	84.907	.000	3>2, 3>1
	Orta	706	3.063	.509	G.İçi	385.734	1295	.298			Ve
	Düşük	67	2.759	.597	Toplam	436.316	1297				2>1

*1 (Düşük), 2 (Orta), 3 (Yüksek)

Tablo 4.8’de görüldüğü üzere, akademik öz-yeterlik puanlarının sınıf öğretmeni adaylarının ikna etme becerisi değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda sosyal statü ($F=79.738$; $p<.05$), bilişsel uygulamalar ($F=63.277$; $p<.05$) ve teknik beceriler ($F=50.273$; $p<.05$) boyutlarında anlamlı bir farklılaşma bulunmuştur. Akademik öz-yeterlik ile sınıf öğretmeni adaylarının ikna etme becerisi arasında anlamlı bir farklılaşma olduğu ortaya çıkmıştır ($F=84.907$; $p<.05$). Bu analizlerin sonucunda anlamlı farklılaşmanın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek için tamamlayıcı analizler yapılmıştır. Hangi tamamlayıcı post-hoc tekniğinin kullanılacağını karar vermek için varyansların homojenliği denetlenmiş, varyansların akademik öz-yeterlik ve alt boyutlarında homojen olduğu saptanmıştır ($p>.05$). Bu aşamadan sonra yapılan ortaya çıkan farklılaşmanın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek için Scheffe çoklu karşılaştırma analizi

yapılmıştır. Sosyal statü boyutunda anlamlı farklılık ikna becerisi yüksek ile ikna becerisi orta ve düşük arasında ikna becerisi yüksek lehine; ikna becerisi orta ile düşük arasında ikna becerisi orta lehine ortaya tespit edilmiştir. Bilişsel uygulamalar boyutunda farklılaşma ikna becerisi yüksek ile orta ve düşük arasında ikna becerisi yüksek lehine; ikna becerisi orta ile düşük arasında ikna becerisi orta lehine tespit edilmiştir. Teknik beceriler boyutunda farklılaşma ikna becerisi yüksek ile orta ve düşük arasında ikna becerisi yüksek lehine; ikna becerisi orta ile düşük arasında ikna becerisi orta lehine tespit edilmiştir. Akademik öz-yeterlikte farklılaşma ikna becerisi yüksek ile orta ve düşük arasında ikna becerisi yüksek lehine; ikna becerisi orta ile düşük arasında ikna becerisi orta lehine tespit edilmiştir.

BÖLÜM V

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırma bulgularına dayalı olarak ulaşılan sonuçlar sunulmuş ve bu sonuçlarla ilgili çalışmalar karşılaştırılarak gerekli tartışmalara yer verilmiş ve yorumlanmıştır. Ayrıca araştırma soruları doğrultusunda elde edilen sonuçlara, bu sonuçlara dayalı olarak da gösterilen önerilere ve yeni yapılacak çalışmalara yönelik önerilere yer verilmiştir.

5.1. Tartışma ve Sonuçlar

Bu bölümde, araştırmanın alt problemlerine ilişkin elde edilen sonuçlar ilgili çalışmalarla karşılaştırılarak tartışılıp yorumlanmıştır.

5.1.1. Birinci Alt Problemin Bulgularına İlişkin Tartışma ve Sonuçlar

Araştırmanın birinci alt probleminde sınıf öğretmeni adaylarının akademik not ortalama değişkenine göre akademik öz-yeterliklerinin farklılaşp farklılaşmadığı incelenmiştir. Bu inceleme sonucu öğretmen adayların akademik not ortalama değişkenine ilişkin yorumlar sırasıyla verilmiştir.

Araştırmada ilk olarak sınıf öğretmen adaylarının akademik not ortalama değişkenine göre akademik öz-yeterliklerinde anlamlı farklılaşma olduğu görülmüştür. Yenilmez (2017), “Öğretmen Adaylarının Akademik Öz-Yeterlikleri ve Matematik Öğretimine Yönelik Öz-Yeterliklerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi” adlı çalışmasında akademik başarısı yüksek olan öğretmen adaylarının matematik öğretimine yönelik öz-yeterliklerin yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Yağcı ve Aksoy (2015), yapmış olduğu çalışmada Müzik öğretmeni adaylarının akademik öz yeterlikleri arttıkça akademik not ortalamaları da artış göstermektedir bulgusu çalışmamızdaki bulgularla benzerlik göstermektedir.

Yapılan birçok çalışmada akademik ortalama ile akademik öz-yeterliliği arasında olumlu yönde ilişki olduğu sonucuna ulaşan benzer çalışmalar vardır (Bandura, Barbaranelli, Caprara ve Pastorelli, 1996; Bandura, 1997; Londis, Altman ve Cavin, 2007; Öncü, 2007; Pajares, 1996; Schunk, 1995; Schunk ve Pajares, 2002; Yılmaz, Gürcay ve Ekici, 2007; Zimmerman, 1994).

Akademik öz-yeterliklerin sosyal statü, bilişsel uygulamalar ve teknik beceriler boyutunda anlamlı farklılaşma sonucuna ulaşılmıştır. Akademik öz-yeterliklerin sosyal statü boyutunda birey başarılı olduğu zaman çevrede herkes tarafından saygı duyulan, önemsenen kişi olur. Aynı zamanda bulunduğu ortamda çeşitli sosyal faaliyetlere katılan birey sosyal ilişkilerinde yüksek özgüvene de sahip olur. Bu durum bireyin sosyal statüsünü olumlu yönde etkilediği düşünülebilir. Bireyin akademik not ortalaması yüksek olduğu zaman sosyal statüsü de bu doğrultuda yüksek çıkmaktadır.

Akademik öz-yeterliklerin bilişsel uygulamalar boyutunda bireyin derslerinde planlı, programlı çalışması, derslere sürekli aktif olarak katılması, düzenli notlar tutması, öğrendiğini aktarabilmesi, dikkatli bir şekilde dersini dinlemesi akademik başarısını arttırarak bilişsel uygulamalarını da olumlu yönde etkilemektedir.

Akademik öz-yeterliklerin teknik beceriler boyutunda bireyin çalışmaları için uygun olan bir materyali yerinde ve zamanında amacına uygun olarak kullanması akademik başarıyı arttırırken teknik becerilerini de olumlu yönde etkilemektedir.

Birey derse karşı yüksek akademik öz-yeterlik inancına sahipse daha fazla strateji kullanır, öğrenmeyi gerçekleştirmek için çaba harcar. Bu da dersteki başarıyı arttırır. Birey kendi için gerekli olan bilgi birikimine ve başarıma güdüsüne sahip olmadığı zaman yüksek öz-yeterlik inancına sahip değildir. Akademik öz-yeterliliği yüksek olan bireylerin akademik öz-yeterliliği düşük olan bireylere göre daha çok gayret gösterdiği ve akademik yönde güzel başarılar elde ettiği düşünülmektedir (Chularut ve Debacker, 2004; Edmonds, 2002).

5.1.2. İkinci Alt Problemin Bulgularına İlişkin Tartışma ve Sonuçlar

Araştırmanın ikinci alt probleminde sınıf öğretmeni adaylarının cinsiyet değişkenine göre akademik öz-yeterliklerinin farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir. Bu inceleme sonucu öğretmen adaylarının cinsiyet değişkenine ilişkin yorumlar sırasıyla verilmiştir.

Araştırmada, sınıf öğretmeni adaylarının cinsiyet değişkenine göre akademik öz-yeterliklerinde anlamlı farklılık bulunmuştur. Bu anlamlı farklılık kadın sınıf öğretmeni adayları lehine olduğu tespit edilmiştir. Akademik öz-yeterlik ölçeğinin, bilişsel uygulamalar boyutu ve teknik beceriler boyutu ile cinsiyet arasında anlamlı bir farklılaşma olduğu ancak sosyal statü boyutu ile cinsiyet arasında anlamlı bir farklılaşma olmadığı tespit edilmiştir. Bilişsel uygulamalar ve teknik beceriler boyutunda cinsiyet faktörüne bağlı olarak ortaya çıkan farklılaşmanın kadın sınıf öğretmeni adayları lehine olduğu görülmüştür.

Gökler ve Kiremit (2010), çalışmasında biyoloji öğretimine yönelik öz-yeterlik inançlarının öğretimsel öz-yeterlik ve çabasal öz-yeterlik boyutlarında kızların erkeklere göre daha yüksek öz-yeterlik inancına sahip olduğu çıkmıştır. Çalışmada biyoloji öz-yeterliğinin kızların lehine çıkmasında kız öğrencilerin öğretmenlik mesleğine sahip çıkması, öğrenme ve öğretmeye karşı istekli olduğu belirtilmiştir.

Üredi ve Üredi (2006), yapmış olduğu “ Sınıf öğretmen adaylarının cinsiyetlerine, buldukları sınıflara ve başarı düzeylerine göre fen öğretimine ilişkin öz-yeterlik inançlarının karşılaştırması” adlı çalışmada bayan öğretmen adayların erkek öğretmen adaylarına göre daha yüksek öz-yeterliğe inancına sahip olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Yapılan çalışmalarda kadınların erkeklere göre nispeten yüksek akademik öz-yeterliğe sahip olduğu sonucuna ulaşan birçok çalışma mevcuttur (Aslan, 2010; Blake ve Lesser, 2009; Çevik, 2011; Donmuş, Akpınar ve Eroğlu, 2017; Erden, 2005; Hamurcu, 2006; Schunk ve Pajares, 2002; Yılmaz, 2013). Araştırma sonuçlarının kadınların lehine çıkmasında kadınlara yüklenen sosyal görevlerin değişmesi, kadınların iş hayatına girmesi ve çalışma sorumluluğuna daha fazla sahip olması, öğretmenlik mesleğine daha çok benimsemesi kadınların daha yüksek öz-yeterliğe sahip olduğunu gösterebilir.

Yapılan çalışmalarda çalışmamızdaki bulgularla çelişen araştırmalar da mevcuttur. Çalışma sonuçlarında erkeklerin kadınlara göre daha yüksek akademik öz-yeterliğe sahip olduğu görülmektedir (Busch, 1995; Durdukoca, 2010). Araştırma sonuçlarının

erkeklerin lehine çıkmasında erkekler üzerinde çevresel sözel iknaların etkisinin yüksek olduğu düşünülebilir.

5.1.3. Üçüncü Alt Problemin Bulgularına İlişkin Tartışma ve Sonuçlar

Araştırmanın üçüncü alt problemde sınıf öğretmeni adaylarının ailelerin yaşadığı bölge değişkenine göre akademik öz-yeterliklerinin farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir. Bu inceleme sonucu öğretmen adayların ailelerin yaşadığı bölge değişkenine ilişkin yorumlar sırasıyla verilmiştir.

Araştırmada akademik öz-yeterlik ile sınıf öğretmeni adaylarının ailelerin yaşadığı bölge değişkenine göre farklılaşmanın olduğu ortaya çıkmıştır. Sosyal statü puanlarında anlamlı bir farklılaşmanın olmadığı görülmüştür. Bilişsel uygulamalar ve teknik beceriler boyutlarında anlamlı bir farklılaşma bulunmuştur. Yapılan çalışmalarda ailelerin yaşadığı bölge değişkeni üzerinde değil, daha çok akademik öz-yeterlik ile kültür arasındaki ilişkiler incelenmektedir. Bazı araştırmacılar da kültür farklılığın bireyin öz-yeterlik inançlarında etkisi olup olmadığına bakmıştır. Klassen (2004) ve Pastorelli, Caprara, Barbaranelli, Rola, Pozsa ve Bandura (2001)'nin yapmış olduğu çalışmalarda farklı öz-yeterliklere sahip olmanın üzerinde farklı kültürlerin etkisi olduğu bulgularına ulaşılmıştır.

Cerit ve Yüksel (2016), yapmış olduğu çalışmasında bireylerin yaşadığı kültürün öğretmenlerin öz-yeterliklerini etkilediğini belirtmiştir. Bu sebeple kültürel sınıflamalarda yaygın olarak kullanılan bireysellik/toplulukçuluk boyutu ile öğretmenlerin öz-yeterlik algıları arasındaki ilişkinin önemini ortaya çıkarmıştır. Bireysel toplumlarda birey kendine güvenir, hedefini gerçekleştirmek için tüm gücünü kullanır. Bu da öz-yeterlik inancını olumlu yönde etkiler. Toplulukçu toplumlarda birey kendinden çok toplumu oluşturan bireylere güvenir, bağımlı benlik algısının oluşmasına neden olur. Bunun sonucunda bireylerin öz-yeterlik inançlarını olumsuz yönde etkileyebilir.

Derman (2007), “ Kimya öğretmeni adaylarının öz yeterlik algıları ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları” doktora tezinde kimya öğretmeni adaylarının öz yeterlikleri ile geldikleri yerleşim yerinin türü değişkeni iç faktör boyutunda il-büyükşehirden gelen öğretmen adayları lehine anlamlı farklılaşmanın olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Bandura (2002) ve Kiremit (2006)'in yapmış olduğu çalışmalarda akademik öz-yeterliğin kültür ile arasındaki ilişki incelenmiştir. Teknolojinin, bilginin hızlı ilerlemesi insanların içindeki bulunduğu ortamı, inançları, değerleri, eylemleri, sosyal değerlerinin değişmesine sebep olduğunu belirtmiştir. Farklı kültür ortamların bireylerin öz-yeterlik inançlarını farklılaştırdığı sonucuna ulaşmışlardır.

5.1.4. Dördüncü Alt Problemin Bulgularına İlişkin Tartışma ve Sonuçlar

Araştırmanın dördüncü alt problemde sınıf öğretmeni adaylarının anne eğitim durumu değişkenine göre akademik öz-yeterliklerinin farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir. Bu inceleme sonucu öğretmen adayların anne eğitim durumu değişkenine ilişkin yorumlar sırasıyla verilmiştir.

Araştırmada, sınıf öğretmeni adaylarının anne eğitim durumu değişkenine göre akademik öz-yeterliklerinde anlamlı bir farklılaşmanın olmadığı tespit edilmiştir. Sosyal statü ve bilişsel uygulamalar boyutunda anlamlı bir farklılaşmanın olmadığı görülmüştür. Teknik beceriler boyutunda anlamlı bir farklılaşma bulunmuştur.

Schunk ve Pajares (2002), yapmış olduğu çalışmasında eğitimin ilk olarak ailede başladığının akademik öz-yeterliğin şekillenmesinin de aileye büyük görevler düştüğünü belirtmiştir. İyi bir eğitimle donatılmış ailede yetişen bir çocuğun akademik öz-yeterlik inancı da yüksek olduğu düşünülebilir.

Koç ve Arslan (2017) “Ortaokul öğrencilerinin akademik öz-yeterlik algıları ve okuma stratejileri bilişüstü farkındalıkları” adlı çalışmasında ortaokul öğrencilerinin akademik öz-yeterlik algılarının anne ve baba eğitim durumuna göre anlamlı farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu farklılık da ilkökul düzeyinin en düşük, üniversite düzeyinin ise en yüksek ortalamaya sahip olduğu görülmektedir.

Yağcı ve Aksoy (2015)'un Müzik öğretmeni adaylarının akademik öz-yeterlikleri ile öğretmen öz-yeterliklerini anne eğitim düzeyi değişkenine göre incelemiştir. Çalışma bulgularına göre annelerin eğitim düzeyi ile akademik öz-yeterlik arasında olumlu yönde bir ilişkinin ortaya çıktığını tespit etmişlerdir.

5.1.5. Beşinci Alt Problemin Bulgularına İlişkin Tartışma ve Sonuçlar

Araştırmanın beşinci alt probleminde sınıf öğretmeni adaylarının baba eğitim durumu değişkenine göre akademik öz-yeterliklerinin farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir. Bu inceleme sonucu öğretmen adayların baba eğitim durumuna ilişkin yorumlar sırasıyla verilmiştir.

Araştırmada, sosyal statü, bilişsel uygulamalar ve teknik beceriler boyutlarında anlamlı bir farklılaşma ortaya çıkmamıştır. Akademik öz-yeterlik ile sınıf öğretmeni adaylarının baba eğitim durumu arasında anlamlı bir farklılaşmanın olmadığı görülmüştür.

Derman, (2007) “Kimya öğretmeni adaylarının öz yeterlik algıları ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları” doktora tezinde, Kimya öğretmeni adaylarının öz-yeterlikleri ile anne-baba eğitim düzeyi değişkeni arasında anlamlı farklılaşmanın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Yağcı ve Aksoy’un (2015) Müzik öğretmeni adaylarının akademik öz-yeterlikleri ile öğretmen öz-yeterliklerini baba eğitim düzeyi değişkenine göre incelemiştir. Çalışma bulguları bizim bulgularımızla benzerlik göstermektedir. Babaların eğitim durumu ile akademik öz-yeterlik arasında ilişki ortaya çıkmamıştır. Bu ilişkinin olmamasını toplumumuzdaki kültürde babanın iş hayatında sıkça yer alması, çocuğu ile geçirdiği zamanın kısıtlı olmasından kaynaklandığını söyleyebiliriz. Bu durumda çocuğun daha çok annesiyle zaman geçirdiği için babanın akademik öz-yeterlikte fazla rolü olmadığı düşünülebilir.

5.1.6. Altıncı Alt Problemin Bulgularına İlişkin Tartışma ve Sonuçlar

Araştırmanın altıncı alt probleminde sınıf öğretmeni adaylarının ailenin sosyo-ekonomik düzeyi değişkenine göre akademik öz-yeterliklerinin farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir. Bu inceleme sonucu öğretmen adayların ailenin sosyo-ekonomik düzeyine ilişkin yorumlar sırasıyla verilmiştir.

Araştırmada, akademik öz-yeterlik ile sınıf öğretmeni adaylarının ailenin sosyo-ekonomik düzeyi değişkeni arasında anlamlı bir farklılaşmanın olmadığı ortaya çıkmıştır. Sosyal statü, bilişsel uygulamalar ve teknik beceriler boyutlarında anlamlı bir farklılaşma görülmemiştir.

Gömlüksiz ve Serhatlıoğlu (2013), ‘Okul öncesi öğretmen adaylarını akademik öz-yeterlik inançlarına ilişkin görüşleri’ adlı çalışmasında okul öncesi öğretmen adaylarının akademik öz-yeterlik inançlarında sosyo-ekonomik değişkenine göre anlamlı farklılaşmanın olmadığı sonucuna ulaşmıştır.

Aktaş (2017)’ın yaptığı çalışmada öğrencilerin akademik öz-yeterliklerin ailenin sosyo-ekonomik değişkeni göre anlamlı farklılaşmanın olmadığı sonucuna ulaşılmasına rağmen elde edilen sonuçlara göre akademik öz-yeterlikleri yüksek olan öğrencilerin ailesinin sosyo-ekonomik durumunun yüksek olduğu görülmektedir.

Akademik öz-yeterlik çalışmalarında ailenin sosyo-ekonomik değişkeni üzerine çalışmalara fazla yer verilmemiştir. Akademik öz-yeterlikte bireyin kendine olan inancı, başarıma güdüsü, yüksek motivasyon ve sözel iknaların önemli etkene sahip olduğu için ailenin sosyo-ekonomik düzey değişkeninin etkisi olmadığı düşünülebilir.

5.1.7. Yedinci Alt Problemin Bulgularına İlişkin Tartışma ve Sonuçlar

Araştırmanın yedinci alt problemde sınıf öğretmeni adaylarının lisans eğitimi aldığı bölümden memnun olma durumu değişkenine göre akademik öz-yeterliklerinin farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir. Bu inceleme sonucu öğretmen adayların lisans eğitimi aldığı bölümden memnun olma durumuna ilişkin yorumlar sırasıyla verilmiştir.

Araştırmada, akademik öz-yeterlik ile sınıf öğretmeni adaylarının okuduğu bölümden memnun olma durumu arasında anlamlı bir farklılaşma olduğu tespit edilmiştir. Sosyal statü, bilişsel uygulamalar ve teknik beceriler boyutlarında da anlamlı bir farklılaşma bulunmuştur.

Donmuş, Akpınar ve Eroğlu (2017), “Öğretmen adaylarının akademik öz-yeterlik ve mesleki kaygıları arasındaki ilişkilerinin incelenmesi” adlı çalışmasında bölünme isteyerek gelen öğretmen adaylarının akademik öz-yeterlikleri bölüme istemeyerek gelen öğretmen adaylardan yüksek çıkmıştır.

Derman, (2007) “Kimya öğretmeni adaylarının öz yeterlik algıları ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları” doktora tezinde Kimya öğretmeni adaylarının öz-yeterlikleri ile bölümden memnuniyetleri arasında anlamlı farklılaşmanın olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Fakat dış faktörler açısından bakıldığında farklılaşmanın en yüksek

ortalama puanının memnuniyet düzeyi evet olan kimya öğretmeni adayları lehine olduğunu tespit etmişlerdir.

Oğuz (2009), çalışmasında sınıf öğretmeni adaylarının akademik öz-yeterlik inançlarını ortaya koyup çeşitli değişkenlere göre incelemiştir. Çalışma sonucu bizim bulgularımızla çelişmektedir. Sınıf öğretmen adaylarının akademik öz-yeterlik inançları arasında programlarını isteyerek seçip seçmeme değişkenine göre anlamlı farkın olmadığı sonucuna ulaşmıştır.

Bireyin lisans eğitimi aldığı bölümden memnun olması kişinin içinde bulunduğu psikolojik durumu ve motivasyonunu olumlu yönde etkiler. Birey kendini rahat ve huzurlu hissettiği ortamlarda kendilerine olan algıları olumlu yönde gelişir. Olumlu duygulanıma sahip olan bireylerin özgüveni artar, etkin kararlar verir. Bölümüyle ilgili akademik işlerde başarıma duygusu bireyin akademik öz-yeterlik inancını olumlu yönde etkiler (Bandura 1994; Bıkmaz, 2004; Schunk, 1985). Yalnız (2014), çalışmasında akademik öz-yeterlikte olumlu ve olumsuz duygulanımın yordayıcı rolünü incelenmiştir. Çalışma sonunda olumlu duygulanımın akademik öz-yeterlik üzerinde pozitif etkisi olduğunu saptamıştır. Olumlu duygulanımın yüksek akademik öz-yeterlik üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğu görülmektedir.

Zimmerman, Bandura ve Martinez-Pons, (1992); Woolfolk ve Hoy (2000) çalışmasında bireylerin öz-yeterlik inancında motivasyonun önemli bir etkiye sahip olduğu belirtilmektedir. Yüksek motivasyona sahip bireyler akademik performanslarında hedeflerini gerçekleştirmede kendilerine olan inançları yüksektir. Eğer birey düşük motivasyona sahip ise akademik performanslarını gerçekleştirmede zorlanır, kendilerine olan inançları da düşüktür. Bu durum öz-yeterlikleri olumsuz yönde etkilemektedir (Bandura, 1994; Zimmerman, Bandura ve Martinez-Pons, 1992).

5.1.8. Sekizinci Alt Problemin Bulgularına İlişkin Tartışma ve Sonuçlar

Araştırmanın sekizinci alt probleminde sınıf öğretmeni adaylarının ikna etme becerisi değişkenine göre akademik öz-yeterliklerinin farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir. Bu inceleme sonucu öğretmen adayların ikna etme becerisi durumuna ilişkin yorumlar sırasıyla verilmiştir.

Araştırmada, sosyal statü, bilişsel uygulamalar ve teknik beceriler boyutlarında anlamlı bir farklılaşma bulunmuştur. Akademik öz-yeterlik ile sınıf öğretmeni adaylarının ikna etme becerisi arasında anlamlı bir farklılaşma olduğu ortaya çıkmıştır. Bireyin ikna becerisine sahip olduğu düşüncesine varması kendine olan benlik algısının olumlu yönde geliştiğini gösterir. Olumlu benlik saygısına sahip olan bireylerin kendilerine olan güveni artar, olumsuz benlik algısına sahip bireyler kendine güvenleri yoktur (Açıkgöz-Ün, 2005). Bireyin olumlu benlik algısı da akademik öz-yeterliğini de olumlu yönde etkiler. Lane, Lane ve Kyprianou'nun (2004) yapmış olduğu çalışmaların sonucunda benlik ile akademik öz-yeterlik arasında yüksek ilişki bulunmuştur.

5.2. Öneriler

Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara dayalı olarak sınıf öğretmen adaylarının akademik öz-yeterliklerini etkileyen değişkenleri belirlemek amacıyla aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir.

1. Geleceğimize yön verecek olan öğretmen adaylarının alan bilgisiyle birlikte her yönden çok iyi donanmış, yeni fikirlere ve gelişmelere açık bir yapısının olması gerekir. Bu görev ve sorumlulukları yerine getirebilmesi için öğretmen adaylarının yüksek öz-yeterlik inancına sahip olması beklenir. Bu yüzden öğretmen adayların akademik öz-yeterliğini arttırıcı çalışmalara sıkça yer verilebilir.
2. Öğretmen adayların aldıkları eğitim ve öğretimde kendilerine olan akademik öz-yeterlik önemli bir faktör oluşturacağı için öğretmen yetiştirme programlarına akademik öz-yeterliğini geliştirecek uygulamalara yer verilebilir.
3. Bireyin eğitimde akademik öz-yeterlik önemli etkiye sahiptir. Eğitimin temelini oluşturan ilkökul kademesinde ileriki kademelerde akademik öz-yeterlik algısını geliştirici etkinliklere ve uygulanmalara sıkça yer verilmelidir.
4. Bu çalışmada Sınıf Öğretmeni Adaylarının akademik öz-yeterliklerini belirlenen değişkenler arasında anlamlı farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Gelecekteki benzer çalışma farklı değişkenler üzerinde araştırılabilir.

5. Bu çalışma, sınıf öğretmenliği programında öğrenim gören dördüncü sınıf öğretmen adayları üzerinde çalışılmıştır. Gelecekteki benzer çalışmalar farklı branşlardaki öğretmen adayları ve farklı sınıf düzeylerinde de yürütülebilir.

KAYNAKÇA

- Açıkgöz-Ün, K. (2005). *Etkili öğrenme ve öğretme*. İzmir: Eğitim Dünyası Yayınları.
- Akbaş, A. ve Çelikkaleli, Ö. (2006). Sınıf öğretmeni adaylarının fen öğretimi öz-yeterlik inançlarının cinsiyet, öğrenim türü ve üniversitelerine göre incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1), 98-110. Erişim Adresi <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/mersinefd/article/view/5000002964/5000003466>
- Akbulut, E. (2006). Müzik öğretmeni adaylarının mesleklerine ilişkin öz yeterlik inançları. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2, 24-33. Erişim Adresi http://efdergi.yyu.edu.tr/makaleler/cilt_III/aralik/e_akbulut_15.doc
- Aktaş, H. (2017). Akademik güdülenme ile akademik özyeterlik arasındaki ilişki: ilahiyat fakültesi öğrencileri üzerine ampirik bir araştırma. *İnsan Ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 6(3), 1376-1398. Erişim Adresi <http://www.itobiad.com/download/article-file/322508>
- Alemdağ, C., Öncü, E. ve Yılmaz, A. K. (2014). Beden eğitimi öğretmeni adaylarının akademik motivasyon ve akademik öz-yeterlikleri. *Karadeniz Teknik Üniversitesi, Spor Bilimleri Dergisi*, 25(1), 23-35. Erişim Adresi <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/151188>
- Aslan, C. (2010). Türkçe Eğitimi programlarında lisansüstü öğrenim gören öğrencilerin akademik özyeterliklerine ilişkin görüşleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(19), 87-115. Erişim Adresi <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/181296>
- Atıcı, M. (2000). *İlkokul öğretmenlerinin sınıf yönetiminde yetkinlik beklentisi rolünün İngiltere ve Türkiye’de seçilen bir araştırma grubu üzerinde incelenmesi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Leicester Üniversitesi: Leicester.
- Aydın, R. (2007). *Türkiye’de eğitimle ilgili yapılan bilimsel toplantılarda ve millî eğitim şûralarında ele alınan öğretmen sorunları ile Millî Eğitim Bakanlığı’nın politika ve uygulamalarının değerlendirilmesi (1980-2004)*. Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü: Ankara.
- Aydın, A. (2014). *Eğitim psikolojisi*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Azar, A. (2010). Ortaöğretim fen bilimleri ve matematik öğretmeni adaylarının öz yeterlilik inançları. *Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(12), 235-252.

- Erişim Adresi <http://ijmeb.org/index.php/zkesbe/article/download/236/188>
- Bandura, A. (1977). *Social learning theory*. Englewood Clifts, NJ: Prentice Hall.
- Bandura, A. & Wood, R. E. (1989). Effect of perceived controllability and performance standards on self-regulation of complex decision-making. *Journal of Personality and Social Psychology*, 56(5), 805–814. Retrieved from <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.111.1192&rep=rep1&type=pdf>
- Bandura, A. (1994). *Self-efficacy*, V. S. Ramachaudran, (Ed.), *In Encyclopedia of Human Behavior (71-81)*. New York: Academic Press.
- Bandura, A., Barbaranelli, C., Caprara, G.V., & Pastorelli, C. (1996). Multifaceted impact of selfefficacy beliefs on academic functioning. *Child Development*, 67(3), 1206-1222. Erişim Adresi <https://www.uky.edu/~eushe2/Bandura/Bandura1996CD.pdf>
- Bandura, A. (1997). *Self efficacy: The exercise of control*. New York: W. H. Freemanand Company.
- Bandura, A. (2002). *Self-efficacy assessment*. In R. Fernandez-Ballesteros (Ed.), *Encyclopedia of psychological assessment (Vol. 2, pp. 848-853)*. London: Sage Publications.
- Betz, N. E. & Gwilliam, L. R. (2001). Validity of Measures of Math and ScienceRelated Self- Efficacy for African Americans and European Americans, *Journal of Career Assessment*, 9(3), 261-281. Erişim Adresi <http://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/106907270100900304>
- Bıkmaz, F. H. (2004). *Öz-yeterlik inançları, eğitimde bireysel farklılıklar*. (Eds. Y.Kuzgun ve D.Deryakulu), ss.289-308), Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Birer, A. R. H. ve Sonsel Ö. B. (2013). Müzik öğretmeni adaylarının mesleki öz-yeterlik durumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi: Selçuk üniversitesi örneği. *E-Journal of New World Sciences Academy*, 8(4), 389-398. Erişim Adresi <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/186488>
- Blake, S. & Lesser, L.(2009). Exploring the relationship with academic selfefficacy and middle school students' performance on a high-stakes mathematics test. *Proceedings of the Twenty Eighth Annual Meeting of the North American Chapter of the International Group for the Psychology of Mathematics Education*, Mérida, Yucatán, México, November 9 – 12, 2006. Retrieved from

<http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.178.8691&rep=rep1&type=pdf>

- Bong, M. (1999). Personal factors affecting the generality of academic self-efficacy judgments: Gender, ethnicity, and relative expertise. *The Journal of Experimental Education*, 67(4), 315-331. Retrieved from https://bmri.korea.ac.kr/file/board_data/publications/1277275601_1.pdf
- Busch, T. (1995). Gender differences in self-efficacy and academic performance among students of business administration. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 39(4), 311 – 318. doi:10.1080/0031383950390403
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2010). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. 5. Baskı, Ankara: Pegem Akademi.
- Caymaz, B. (2008). *Fen ve teknoloji ve sınıf öğretmeni adaylarının fen ve teknoloji okuryazarlığına ilişkin öz yeterlik algıları*. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara
- Caprara, G. V., Scabini, E., Barbaranelli, C., Pastorelli, C., Regalia, C. & Bandura, A. (1998). Impact of Adolescents' Perceived Self-regulatory Efficacy on Familial Communication and Antisocial Conduct. *European Psychologist*, 3(2), 125-132. Retrieved from <http://psycnet.apa.org/record/1998-10502-004>
- Cerit, Y. ve Yüksel, S. (2016). Sınıf öğretmenlerinin bireyselci/toplulukçu örgüt yapısına ilişkin algıları ile öz yeterlik algıları arasındaki ilişki. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4(34), 1-13. Erişim Adresi http://www.asosjournal.com/Makaleler/946378747_6552%20Yusuf%20CER%20C4%B0T.pdf
- Chemers, M. M., Hu, L. & Garcia, B. F. (2001). “Academic Self-Efficacy and FirstYear College Student Performance and Adjustment”, *Journal of Educational Psychology*, 93, 55-64.
- Choi, N. (2005). Self-Efficacy and self-concept as predictors of college students' academic performance. *Psychology in The Schools*, 42(2), 197-205. doi:10.1002/pits.20048
- Chularut, P. & De Backer, T. K. (2004). The influence of concept mapping on achievement, self-regulation, and self-efficacy in students of english as a second language, *Contemporary Educational Psychology*, 29, 248-263. Retrieved from <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0361476X03000560?via%3DiHub#>

- Çapa, Y. ve Çil, N. (2000). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(18), 69-73. Erişim Adresi <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/88004>
- Çetinkaya, Z. (2009). Türkçe öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının belirlenmesi. *İlköğretim Online*, 8(2), 298-305. Erişim Adresi <http://ilkogretim-online.org.tr/index.php/io/article/view/1614/1450>
- Çevik, D. B. (2011). Sınıf öğretmeni adaylarının müzik öğretimi özyeterlik düzeylerinin incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(1), 145-168. Erişim Adresi <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/15424>
- Derman, A. (2007). *Kimya öğretmeni adaylarının öz yeterlik algıları ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Selçuk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü: Konya.
- Doğan, T. ve Çoban, A. E. (2009). Eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile kaygı düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 34(153), 157-168.
- Donald, M. G. (2003). *Handbook of self and identity*. Guilford Pres.
- Donmuş, V., Akpınar, B. ve Eroğlu, M. (2017). Öğretmen adaylarının akademik özyeterlikleri ve mesleki kaygıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14(37), 1-13.
- Fırat-Durdukoca, Ş. (2010). Sınıf öğretmen adaylarının akademik öz-yeterlik algılarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Dergisi*, 10(1), 69-77.
- Edmonds, H. K. (2002). *Grade retention and children's academic self-efficacy and use of self-protective strategies*. (Unpublished Doctoral Dissertation), Wayne State University: Detroit.
- Ekici, G. (2012). Akademik öz-yeterlik ölçeği: Türkçeye uyarlama, geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 43, 174-185.
- Ercan, S. (2007). *Sınıf öğretmenlerinin bilimsel süreç beceri düzeyleri ile fen bilgisi öz-yeterlik düzeylerinin karşılaştırılması (Uşak ili örneği)*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi: Afyonkarahisar.
- Erden, M. (2005). *Öğretmenlik mesleğine giriş*. İstanbul: Epsilon Yayınları.

- Fraenkel, J. R. & Wallen, N. E. (2006). *How to design and evaluate research in education*, New York: McGraw-Hill International Edition.
- Genç, S. Z., & Eryaman, M. Y. (2008). Değişen değerler ve Yeni Eğitim Paradigması. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 9, 89-102. Erişim Adresi <http://dergipark.gov.tr/erziefd/issue/6009/80239>
- Gömlüksiz, M. N. ve Serhatlıoğlu, B. (2013). Okul öncesi öğretmenlerinin öz-yeterlik inançlarına ilişkin görüşleri. *Elektronik Türk Çalışmaları*, 8(7), 201-221. Erişim Adresi https://www.researchgate.net/publication/315458849_Okul_Oncesi_Ogretmenlerin_Oz-Yeterlik_Inanclarina_Iliskin_Gorusleri
- Gürkan, T. (1993). *İlkokul öğretmenlerinin öğretmenlik tutumları ile benlik kavramları arasındaki ilişki*. Ankara: Sevinç Matbaası.
- Hampton, N. Z. & Mason, E. (2003). Learning Disabilities, Gender, Sources of Efficacy, Self-Efficacy Beliefs, and Academic Achievement in High School Students, *Journal of School Psychology*, 41, 101-102. Retrieved from [https://doi.org/10.1016/S0022-4405\(03\)00028-1](https://doi.org/10.1016/S0022-4405(03)00028-1)
- Hamurcu, H. (2006). Sınıf öğretmeni adaylarının fen öğretimine yönelik öz-yeterlik inançları. *Eurasian Journal of Educational Research*, 24, 112-122. Erişim Adresi <http://www.ejer.com.tr/ODOWNLOAD/pdfler/tr/2121334199.pdf>
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemi*. (15. Baskı), Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Kavcar, C. (1999). Nitelikli öğretmen sorunu, öğretmen eğitiminde çağdaş yaklaşımlar sempozyumu. *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, Özel Sayı:11, 1-13. Erişim Adresi <http://acikerisim.deu.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/12345/674/11.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Kaya, Y. K. (1989). *İnsan yetiştirme düzenimize yeni bir bakış: Eğitimde model arayışı* (1.baskı). Ankara: Bilim Yayınları.
- Kiremit, H. Ö. (2006). *Fen bilgisi öğretmenliği öğrencilerinin biyoloji ile ilgili öz-yeterlik inançlarının karşılaştırılması*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi: İzmir.
- Kiremit, H. Ö. ve Gökler, İ. (2010). Fen bilgisi öğretmenliği öğrencilerinin biyoloji öğretimi ile ilgili öz-yeterlik inançlarının karşılaştırılması. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27, 41-54. Erişim Adresi <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/pauefd/article/view/5000056072/5000053281>

- Klassen, R. M. (2004). A Cross Cultural investigation of the efficacy beliefs of South Asian immigrant and Anglo Canadian nonimmigrant early adolescent. *Journal of Educational Psychology*, 96(4), 731-742. Retrieved from <http://psycnet.apa.org/doi/10.1037/0022-0663.96.4.731>
- Koç, C. ve Arslan, A. (2017). Ortaokul öğrencilerinin akademik öz yeterlik algıları ve okuma stratejileri bilişüstü farkındalıklar. *YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi (YYU Journal Of EducationFaculty)*, 14(1), 745-778. Erişim Adresi <http://efdergi.yyu.edu.tr/makaleler/Cilt14/epoabdyuefd03082016y.pdf>
- Köseoğlu, K. (1994). *İlköğretime öğretmen yetiştiren kurumlarda öğretim elemanı yeterliklerinin değerlendirilmesi*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Ankara.
- Landis, B. D., Altman, J. D. & Cavin J. D. (2007). Underpinnings of academic success: Effective study skills use as a function of academic locus of control and self efficacy. *Psi Chi Journal of Undergraduate Research*, 12(3), 126-130. Retrieved from <http://eds.b.ebscohost.com/eds/Citations/FullTextLinkClick?sid=cea4f674-470a-4de5-9fe0-807ecf673e5b@sessionmgr103&vid=0&id=pdfFullText>
- Lane, J., Lane, A. M. & Kyprianou, A. (2004). Self-efficacy, self-esteem and their impact on academic performance. *Social Behavior and Personality*, 12(3), 247-256. doi: 10.2224/sbp.2004.32.3.247
- MEB (2014). *Öğretmenlik alanları, atama ve ders okutma esasları*. Ankara.
- Oğuz, A. (2012). Sınıf öğretmeni adaylarının akademik öz-yeterlik inançları. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 2(2), 15-28. Erişim Adresi <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/ajesi/article/view/5000110003/5000102334>
- Onur, B. (2014). *Gelişim psikolojisi*. Ankara: İmge Yayınevi.
- Otacıoğlu, S. G. (2008). Müzik öğretmenliği Okul Deneyimi I uygulamalarına katılan öğretmen adaylarının öz etkililik-yeterlilik düzeylerinin incelenmesi. *Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 32(1), 163-170. Erişim Adresi <http://eskidergi.cumhuriyet.edu.tr/makale/1691.pdf>
- Owen, S. & Froman, R. D. (1988). Development of a academic self-efficacy scale. *Paper presented at the annual meeting of the national council on measurement in the education*. New Orleans. LA. Retrieved from <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED298158.pdf>

- Öncü, H. (2012). Akademik öz yeterlik ölçeğinin Türkçeye uyarlanması, *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 13(1), 183-206. Erişim Adresi <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/15939>
- Özata, H. (2007). *Öğretmenlerin öz-yeterlik algılarının ve örgütsel yenileşmeye ilişkin görüşlerinin araştırılması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi, İzmit.
- Özdemir, S. M. (2008). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Öğretim Sürecine İlişkin Öz-Yeterlik İnançlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 54, 277-306.
- Özerkan, E. (2007). *Öğretmenlerin öz-yeterlik algıları ile öğrencilerin sosyal bilgiler benlik kavramları arasındaki ilişki*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Edirne.
- Pajares, F. (1996). Self-efficacy beliefs in academic settings. *Review of Educational Research*, 66 (4), 543-578. Retrieved from <https://www.uky.edu/~eushe2/Pajares/Pajares1996RER.pdf>
- Pajares, F. (1997). *Current directions in self-efficacy research*. In M. L. Maehr & P. R. Pintrich (Eds.), *Advances in motivation and achievement*, 1-49. Greenwich, CT: JAI Pres.
- Pajares, F. (2002). Overview of social cognitive theory and of self-efficacy. Retrieved from <http://www.uky.edu/~eushe2/Pajares/eff.html>
- Pastorelli, C., Caprara, G. V., Barbaranelli, C., Rola, J., Rozsa, S. & Bandura, A. (2001). The structure of children's perceived self- efficacy: A cross-national study. *European Journal of Psychological Assessment*, 17(2), 87-97. Retrieved from <https://www.uky.edu/~eushe2/Bandura/Bandura2001EJPA.pdf>
- Sağlam, F. (2007). *İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin derslerinde bilgi teknolojisi kaynaklarından yararlanma öz-yeterlikleri ve etki algılarının değerlendirilmesi*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yeditepe Üniversitesi: İstanbul.
- Satıcı, S. A. (2013). *Üniversite öğrencilerinin akademik öz-yeterliklerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Anadolu Üniversitesi: Eskişehir.
- Schunk, D. H. (1985). Self-efficacy and classroom learning. *Psychology in the School*, 22, 208-223. doi:10.1002/1520-6807(198504)22:2<208::AID-PITS2310220215>3.0.CO;2-7

- Schunk, D. H. (1995). Self-efficacy, motivation, and performance. *Journal of Applied Sport Psychology*, 7, 112-137. doi:10.1080/10413209508406961
- Schunk, D.H. & Pajares, F. (2002). *The development of academic self-efficacy*, In a. Wigfield, J.S. Eccles. *development and achievement motivation*. California: Academic Press.
- Schunk, D. H., & Pajares, F. (2005). *Competence perceptions and academic functioning*, In Chapter 6: *Handbook of competence and motivation* (Edited by Andrew J. Elliot and Carol S. Dweck). New York: The Guilford Press.
- Semerci, Ç., Semerci, N., Eliüşük, A. G., ve Kartal, S. E. (2012). Öğretmenlik mesleğinin gündemine ilişkin öğretmen görüşleri-Bartın ili örneği. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(1), 22-40. Erişim Adresi <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/43551>
- Senemoğlu, S. (1992). İngiltere’de ilköğretime öğretmen yetiştirme ve Türkiye ile karşılaştırılması –Türkiye’de ilköğretime öğretmen yetiştirmenin geliştirilmesi için bazı öneriler. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8, 143–156. Erişim Adresi <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/hunefd/article/view/5000049234/5000046555>
- Solberg, V.S., O’Brien, K., Villareal, P., Kennel, R. & Davis, B. (1993). Self-efficacy and hispanic college Student: Validation of the college self-efficacy instrument. *Hispanic Journal of Behavioral Sciences*, 15(1), 80-95. doi:10.1177/07399863930151004
- Şenol, F. B. (2012). *Okul öncesi öğretmen adayları ile okul öncesi öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine yönelik öz-yeterlik inançlarının karşılaştırılması*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü: Afyon.
- Terzi, A. R. ve Tezci, E. (2007). Necatibey Eğitim Fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 52(52), 593-614. Erişim Adresi <https://pegem.net/dosyalar/dokuman/4355-20110603122345-4-terzi.pdf>
- Üredi, I. ve Üredi, L. (2006). Sınıf öğretmeni adaylarının cinsiyetlerine, buldukları sınıflara ve başarı düzeylerine göre fen öğretimine ilişkin öz yeterlilik inançlarının karşılaştırılması. *Yeditepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(2), 98-110. Erişim Adresi <http://journal.yeditepe.edu.tr/index.php/edu7/article/view/15>

- Yağcı, U. ve Aksoy, V. (2015). Müzik öğretmeni adaylarının akademik öz-yeterlikleriyle öğretmenlik öz yeterlikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33, 89–104. Erişim Adresi <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/maeuefd/article/view/1098001138/1098000812>
- Yalancı, G. S. ve Aydın, S. (2014). Fen bilgisi öğretmen adaylarının akademik öz-yeterlik algılarının incelenmesi. *e – Kafkas Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 60-66. Erişim Adresi http://www.kafkas.edu.tr/dosyalar/egitimdergi/file/kafead_2014_1_1_T%C3%9CM%20DERG%C4%B0.pdf
- Yalnız, A. (2014). Akademik öz-yeterlik: Olumlu olumsuz duygulanım yordayıcı rolü. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 95-101. Erişim Adresi <http://www.jret.org/FileUpload/ks281142/File/12.yalniz.pdf>
- Yenilmez, K. (2017). Öğretmen adaylarının akademik öz-yeterlikleri ve matematik öğretimine yönelik öz-yeterliklerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29, 316-323. doi:10.14582/DUZGEF.746.
- Yılmaz, E. (2007). *Ortaöğretimde İngilizce derslerinde öğrenci başarısında motivasyonun rolü: Bartın ili örneği*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Zonguldak Karaelmas Üniversitesi: Zonguldak.
- Yılmaz, M., Gürçay, D. ve Ekici, G. (2007). Akademik özyeterlik ölçeğinin Türkçe'ye uyarlanması, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 33, 253-259. Erişim Adresi <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/hunefd/article/view/5000048577/5000045898>
- Yılmaz Çelik, D. (2013). *Üstün zekâlı olan ve olmayan öğrencilerin mükemmeliyetçilik ve akademik öz-yeterlikleri arasındaki ilişki*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Yüksel, K., Diken, İ., Aksoy V., ve Karaaslan, Ö. (2012). Rehber öğretmen adaylarının özel eğitimde psikolojik danışma ve rehberliğe ilişkin öz-yeterlik algıları. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31, 137-148. Erişim Noktası http://pauegitimdergi.pau.edu.tr/Makaleler/492403754_K.%20Y.%C3%BCksel,%20H.%20Diken,%20V.%20Aksoy,%20C3%96.%20Karaaslan.pdf
- Zimmerman, B., Bandura, A. & Martinez-Pons, M. (1992). Self-motivation for academic attainment: the role of self-efficacy beliefs and personal goal setting, *American*

Educational Research Journal, 29(3), 663-676. Retrieved from <https://www.uky.edu/~eushe2/Bandura/Bandura1992AERJ.pdf>

Zimmerman, B. J. (1994). “*Dimensions of Academic Self-regulation: A Conceptual Framework for Education*”, D. Schunk, B. J. Zimmerman. (Der.). *Self-Regulation of Learning and Performance*, New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates Publishers.

Zimmerman BJ. (1995). *Self-efficacy and educational development, (A Bandura, Der.). Self-efficacy in Changing Societies*. New York: Cambridge University Press.

Woolfolk Hoy A. (2000). Changes in teacher efficacy during the early years of teaching. *American Educational Research Association*, 43, 1-20. doi:10.1016/j.tate.2005.01.007

EKLER

Ek 1: Veri Toplama Araçları

Değerli Sınıf Öğretmeni Adayı;

Bu çalışma bilimsel bir araştırma için yapılmaktadır. Bir sınıf öğretmeni adayı olarak soruları cevaplayınız. Cevaplarınız kesinlikle gizli kalacak ve bilimsel veri dışında değerlendirilmeyecektir. Zaman ayırdığınız için teşekkür ederiz.

Doç. Dr. Süleyman CAN
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Eğitim Fakültesi

Gözde ÇAVA
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü

- 1) Öğrenim gördüğünüz üniversiteniz?.....
- 2) Genel not ortalamanız :
- 3) Cinsiyetiniz? () Kadın () Erkek
- 4) Ailenizin yaşadığı bölge?
 - () Akdeniz Bölgesi () Doğu Anadolu Bölgesi () Ege Bölgesi
 - () Güneydoğu Anadolu Bölgesi () İç Anadolu Bölgesi () Marmara Bölgesi
 - () Karadeniz Bölgesi
- 5) Ailenizin aylık toplam geliri?.....TL
- 6) Annenizin öğrenim durumu nedir?.....
 - () İlkokul () Ortaokul () Lise () Üniversite () Diğer:.....
- 7) Babanızın öğrenim durumu nedir?.....
 - () İlkokul () Ortaokul () Lise () Üniversite () Diğer:.....
- 8) Lisans eğitimi ve öğretim aldığınız alanınızdan memnun musunuz?
 - () Evet () Hayır () Kısmen
- 9) Sizce çevrenizde bulunan kişileri ikna etme beceriniz ne düzeydedir?
 - () Yüksek () Orta () Düşük

Aşağıda bir sınıf öğretmeni adayları olarak akademik öz-yeterlik ile ilgili ifadelerle dair bir ölçek yer almaktadır. Lütfen size uygun düşen seçeneği işaretleyiniz. (x)

Akademik Öz-Yeterlik Ölçeği	Oldukça Az	Az	Kısmen Fazla	Fazla	Oldukça Fazla
1- Ders sırasında düzenli not tutma					
2- Sınıf tartışmasına katılma					
3-Kalabalık bir sınıfta bir soruyu cevaplama					
4- Az öğrencinin olduğu bir sınıfta bir soruyu cevaplama					
5- Objektif testler çözme (çoktan seçmeli, doğru-yanlış, karşılaştırmalı vb.)					
6- Deneme soruları çözme					
7- Yüksek nitelikli bir dönem ödevi yazma					
8- Ders esnasında zor bir konuyu dikkatlice dinleme					
9- Bir başka öğrenciye ders verme					
10- Bir kavramı diğer öğrenciye ders verme					
11-Sınıfta anlamadığın bir kavramı öğretim elemanından tekrar anlatmasını isteme					
12- Birçok dersten çok iyi notlar alma					
13- İçeriği tamamen anlamak için yeterince çalışma					
14- Öğrenci derneğinde görev alma					
15- Ders dışı faaliyetlerde yer alma (spor, klüpler vb...)					
16- Öğretim elemanlarının sana saygı duymasını sağlama					
17- Derslere düzenli olarak katılma					
18- Sıkıcı derslerde sürekli olarak derse katılma					
19- Bir öğretim elemanının derse dikkat ettiğini düşünmesini sağlama					
20- Metinde okuduğun fikirlerin çoğunu anlama					
21- Sınıfta sunulan fikirlerin çoğunu anlama					
22- Basit matematik hesaplarını kullanma					
23- Bilgisayar kullanma					
24- Matematik dersinde içeriğin çoğuna hakim olma					
25- Bir öğretim elemanını tanımak için onunla özel olarak konuşma					
26- Ders içeriğini diğer derslerin materyaliyle ilişkilendirme					
27-Sınıfta bir öğretim elemanının düşüncesini yargılama					
28- Ders içeriğini diğer derslerin materyaliyle ilişkilendirme					
29- Kütüphaneyi güzel kullanma					
30- Sınavlardan güzel notlar alma					
31- Dersleri yoğun bir şekilde işlemek yerine yayarak çalışma					
32- Metin kitaplarındaki zor parçaları anlama					
33- İlgilenmediğiniz bir dersin içeriğine hakim olma					

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Soyad, Ad: KURU ÇAVA, Gözde

Doğum Yeri ve Tarihi: Muğla/22.04.1992

E-posta: cavagozde@gmail.com

Telefon: 05534800071

EĞİTİM BİLGİLERİ

Derece	Kurum	Yıl
Lise	Yatağan Anadolu Lisesi	2010
Lisans*	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	2014

*Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi ikincisi, İlköğretim Bölümü birincisi olarak mezun olmuştur.

İŞ TECRÜBESİ

Görev	Kurum	Yıl
Sınıf Öğretmeni	İstanbul Modern İlimler Koleji	2015-2016
Sınıf Öğretmeni	MEB	2016-...

YAYINLAR

Hakemli Dergide Yayımlanan Makale

Can, S. ve Çava, G. (2018). Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerine Göre İlkokulda Uygulanan Oyun ve Fiziki Etkinlikler Dersinin Değerlendirilmesi. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(2), 261-273. doi: 10.24315/trketd.318132

Tangülü, Z. Çetin, E. ve Çava G. (2015). İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersi İçin Öğretmenlerinden Beklentileri. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 39,391-408. doi:10/9761/JASSS3064

Bildiri Olarak Sunulan Çalışmalar

Apaçık, G., Çava, G., Özdemir, G. ve Durukan, Ş. (2016). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Okuma Stratejileri Üstbilişsel Farkındalık Düzeyleri, 15. Uluslararası Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, 11-14 Mayıs 2016, Muğla.

Can, S., Çava, G., Apaçık, G. ve Özdemir, G. (2016). İlkokul Öğrencilerinin ve Velilerini Ev Ödevlerinde Yardım Almaya Yönelik Görüşlerin Belirlenmesi, 15. Uluslararası Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, 11-14 Mayıs 2016, Muğla.

Can, S. ve Çava, G. (2015). Oyun Ve Fiziki Etkinlikler Dersinin Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi (Muğla İli Örneği). 14. Uluslararası Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu, Bartın Üniversitesi, 21-23 Mayıs, Bartın.

Şahin, A., Çetin, E. ve Çava G. (2015). İlkokul Üçüncü Sınıf Öğrencilerinin Hayat Bilgisi Dersi İçin Öğretmenlerinden Beklentileri. 14. Uluslararası Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu, Bartın Üniversitesi, 21-23 Mayıs, Bartın.

Tangülü, Z., Çetin, E. ve Çava G. (2015). İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersi İçin Öğretmenlerinden Beklentileri. 14. Uluslararası Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu, Bartın Üniversitesi, 21-23 Mayıs, Bartın.